

Krajevne novice

Glasilo občine Šmartno pri Litiji

Maj 2022

Letnik 7, številka 3

Iz tokratne vsebine:

Sistem za avtomatizirano izposajo koles »poKOLO«

stran 6

Pogovor s Frančiškom Ponebškom, poveljnikom GZ

stran 7–8

Nova muzejska trgovina na Bogenšperku

stran 12

Velikonočni ponedeljek na Primskovem

stran 19

ISSN 2463-8579

Majski številki na pot

Občina Šmartno pri Litiji

Tomazinova ulica 2, 1275 Šmartno pri Litiji
Elektronski naslov: info@smartno-litija.si
Telefon: 01 896 27 70
Faks: 059 097 480

Uradne ure

Ponedeljek: 8.00–12.00 in 13.00–15.00
Sreda: 8.00–12.00 in 13.00–17.00
Petek: 8.00–13.00

Uradne ure župana so po dogovoru, zaželeno je predhodna najava na telefonsko številko 01 896 27 70.

Glasilo občine Šmartno pri Litiji Krajevne novice

Prispevke in oglase za naslednjo številko Krajevnih novic, ki bo izšla junija 2022, pričakujemo najkasneje do sobote, **28. 5. 2022**, na elektronski naslov uredništva: **krajevnenovice@bogensperk.si**.

Članke, prejete po tem datumu, bomo objavili v okviru možnosti. Avtorje prispevkov in naročnike oglasov naprošamo, naj pri svojem pisanju in oblikovanju upoštevajo navodila, ki so objavljena na spletni strani Občine Šmartno pri Litiji.

Izdajatelj:

Javni zavod Bogenšperk

Odgovorni urednik:

dr. Jernej Kotar

Uredniški odbor:

Katarina Kragelj, Domen Merzel, Matjaž Hostnik, Manca Vidic in Uroš Pušnik

Jezikovni pregled:

Janoš Železnik

Naslovna fotografija:

Gašenje gozdnega požara

Foto:

Domen Merzel

Prelom in tisk:

Graf Littus Janez Bric, s. p.;
Biroservis – Mlakar Gorazd, s. p., Ustje 7,
1275 Šmartno pri Litiji

<https://obcina.smartno.si/mediji/krajevne-novice/>

**Glasilo izhaja v nakladi
1800 izvodov in je brezplačno.**

ISSN 2463-8579

Za nami je zelo pester mesec, ki so ga zaznamovale državnozbornske volitve in ukinitve večine ukrepov za preprečevanje širjenja koronavirusa. Za našo državo in vse nas je pred nami novo obdobje, polno izzivov in preizkušenj. Živimo namreč v globaliziranem svetu, zato smo vpeti v tok dogodkov, na katere pa nimamo neposrednega vpliva. Po ukinitvi večine protikovidnih ukrepov lahko upamo, da smo epidemijo dokončno pustili za seboj in da bo kmalu vse tako, kot je bilo pred njenim začetkom. Verjamem, da smo v teh časih spoznali, da marsikaj ni samoumevno, kot na primer nemoteno druženje s prijatelji, nakupovanje v nakupovalnih središčih, potovanje in še bi lahko naštevali.

V zadnjih dveh letih se je znova pokazal velik pomen prostovoljstva. V težkih razmerah

državne strukture ne zmorejo poskrbeti za vse in vsakogar, zato je medsebojna pomoč še toliko potrebnejša. Na tem področju pomembno delo opravlja na tisoče gasilk in gasilcev, tudi v naši občini. Pri nas deluje več gasilskih društev, katerih člani nam vedno priskočijo na pomoč, ko jih potrebujemo. Posredujejo ob požarih, poplavah ter drugih naravnih in prometnih nesrečah, zato je prav, da njihovo delo spoštujemo in jih podpiramo po najboljših močeh.

Pred dnevi smo praznovali Florjanovo nedeljo, praznik gasilcev. Ob tej priložnosti smo k pogovoru povabili poveljnika Gasilske zveze Šmartno pri Litiji, gospoda Frančiška Ponebška, ki nam je predstavil zanimivo delo naših gasilcev in njihove načrte za razvoj gasilstva v naših krajih.

Za konec naj vas povabim, drage bralke in bralci našega glasila, da še naprej tako zavzeto sodelujete pri nastajanju Krajevnih novic. V uredništvu bomo zelo veseli vaših prispevkov, pobud in predlogov za izboljšave.

dr. Jernej Kotar, odgovorni urednik

Obvestilo

Občankam in občanom občine Šmartno pri Litiji so vsak torek od 8.00 do 10.00 odprta vrata direktorja občinske uprave za obravnavo aktualne problematike občinske narave. Obvezna je predhodna najava preko elektronske pošte rajko.grimsic@smartno-litija.si oziroma preko telefona 01 896 28 00. Po izvedeni najavi vam bosta potrjena ura in datum sestanka.

Rajko Grimšič, direktor občinske uprave

Obvestilo o sočasni gradnji

Na podlagi pobude občine ter dogovorov z izvajalcem gradnje telekomunikacijskega omrežja je prišlo do dogovora med KSP Litija in izvajalcem glede sočasne gradnje telekomunikacijskega omrežja in sekundarnega vodovoda Črni Potok ter Sevnog. Tako v zadnjih tednih poteka sočasna gradnja s Telekomom na območju Sevnega, kjer bo rekonstruiran tudi del občinske ceste. Začela pa se je tudi gradnja na območju Črnega Potoka v okviru projekta Rune.

Občinska uprava Občine Šmartno pri Litiji

Občina Smartno pri Litiji

Komisija za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja

Številka: 094-1/2022-5

Datum: 22. 4. 2022

Na podlagi 9. člena Pravilnika o priznanjih Občine Smartno pri Litiji (Uradni list RS št.: 67/19), Komisija za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja Občine Smartno pri Litiji objavlja

JAVNI RAZPIS

za podelitev občinskih priznanj Občine Smartno pri Litiji za leto 2022.

1. PREDMET JAVNEGA RAZPISA

Občina Smartno pri Litiji podeljuje naslednja priznanja:

a) PLAKETA OBČINE ŠMARTNO PRI LITIJU

Plaketa Občine Smartno pri Litiji se podeli posameznikom (lahko tudi tujemu državljanu) in pravnim osebam (podjetjem, zavodom, organizacijam, društvom in drugim pravnim osebam):

- za dosežke na gospodarskem, znanstveno-raziskovalnem, kulturno-umetniškem, športnem in humanitarnem področju ter za trajnostni razvoj Občine Smartno pri Litiji;
- ki so s posebnimi delovnimi prizadevanji in uspehi v daljšem časovnem obdobju pomembno prispevali h kakovostnejšemu življenju, blaginji, ugledu in razvoju Občine Smartno pri Litiji;
- za posebne zasluge pri razvijanju in utrjevanju sodelovanja med Občino Smartno pri Litiji in drugimi občinami v Sloveniji in tujini.

Nadalje se plaketa Občine Smartno pri Litiji podeli posameznikom z izkazano posebno požrtvovalnostjo, nesebičnostjo in pogumom.

Plaketa Občine Smartno pri Litiji se podeli tudi prijateljskim, pobratnim in drugim mestom in občinam, pravnim osebam ter posameznikom iz Republike Slovenije in tujine, ki so posebno zaslužni za razvijanje in utrjevanje prijateljskega sodelovanja z Občino Smartno pri Litiji.

Plaketa se podeljuje v treh rangih:

- najvišji rang priznanja: »zlata plaketa Občine Smartno pri Litiji«,
- srednji rang priznanja: »srebrna plaketa Občine Smartno pri Litiji«,
- najnižji rang priznanja: »bronasta plaketa Občine Smartno pri Litiji«.

Praviloma se priznanje plaketa Občine Smartno pri Litiji podeli v največ treh primerih letno, ne glede na vrsto plakete.

b) PRIZNANJE OBČINE ŠMARTNO PRI LITIJU

Priznanje Občine Smartno pri Litiji se podeli: posameznikom, samostojnim podjetnikom, gospodarskim družbam, krajevnim skupnostim, zavodom, društvom in drugim organizacijam in ustanovam z območja občine:

- za enkratne dosežke na svojem področju dela ali za dejanja, ki so pomembna za varstvo človeških življenj, varstvo lastnine ali za storjeno dejanje, ki se ocenjuje kot prispevek k splošnim vrednotam človeka oziroma družbe.

Praviloma se »priznanje Občine Smartno pri Litiji« podeli v največ treh primerih letno.

c) JUBILEJNO PRIZNANJE OBČINE ŠMARTNO PRI LITIJU

Društvom v občini se podeljuje jubilejno priznanje Občine Smartno pri Litiji za dolgoletno delo, prvič po 10 letih delovanja in nato za vsakih nadaljnjih 10 let dela.

2. PREDLAGATELJI

Predlagatelji za občinska priznanja so lahko sledeči subjekti z območja Občine Smartno pri Litiji: fizične osebe, društva, zavodi, odbori krajevnih skupnosti, delovna telesa občinskega sveta in politične stranke.

3. PREDLOG ZA PODELITEV

Predlog za podelitev priznanja mora biti posredovan v pisni obliki in mora vsebovati:

- ime in priimek oziroma naziv predlagatelja ter njegov naslov oziroma sedež,
- ime in priimek oziroma naziv predlaganega prejemnika priznanja,
- utemeljitev predloga.

Priporočljivo je, da predlog za podelitev priznanj Občine Smartno pri Litiji oddate na obrazcu, ki je na voljo na spletni strani Občine Smartno pri Litiji, <https://obcina.smartno.si/> (Za občane/razpisi/javni razpisi in natečaji), ali v sprejemni pisarni Občine Smartno pri Litiji.

4. NAČIN IN ROK ZA PREDLOŽITEV PREDLOGOV

Rok za oddajo predlogov z obrazložitvijo je do vključno do 17. 6. 2022 do 00.00 (v primeru oddaje po pošti velja poštni žig).

Naslov za oddajo: Občina Smartno pri Litiji, Komisija za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja, Tomazinova ulica 2, 1275 Smartno pri Litiji.

Predloge z obrazložitvijo lahko pošljete po pošti ali jih v poslovnem času oddate osebno v tajništvu Občinske uprave Občine Smartno pri Litiji.

Na ovojnicah mora biti napisano sledeče:

- polni naslov pošiljatelja,
- polni naslov prejemnika,
- pripis: »NE ODPIRAJ – PREDLOG ZA OBČINSKA PRIZNANJA«.

Predlagamo uporabo priložene ovojnice.

5. OBJAVA JAVNEGA RAZPISA IN DODATNE INFORMACIJE

Javni razpis bo objavljen na spletni strani Občine Smartno pri Litiji (<https://obcina.smartno.si/>), obvestilo o najavi javnega razpisa bo objavljeno v Krajevnih novicah v mesecu maju 2022.

Dodatne informacije v zvezi z javnim razpisom zainteresirani lahko pridobijo **izključno** preko elektronske pošte info@smartno-litija.si.

Komisija za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja bo na podlagi prispelih predlogov pripravila predlog nagrajencev in ga posredovala v sprejem Občinskemu svetu Občine Smartno pri Litiji. Nagrade bodo podeljene na osrednji slovesnosti ob občinskem prazniku v mesecu novembru 2022.

Komisija za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja,
predsednica: Veronika Jesenšek

Poročila o skladnosti pitne vode v letu 2021

LETNO POROČILO O SKLADNOSTI PITNE VODE ZA JAVNE VODOVODE V OBČINI ŠMARTNO PRI LITIJ V LETU 2021, KI SO BILI V UPRAVLJANJU OBČINE ŠMARTNO PRI LITIJ

V skladu s 34. členom Pravilnika o pitni vodi (Uradni list RS, št. 19/04, 35/04, 26/06, 92/06, 25/09, 74/15 in 51/17) je upravljavec sistemov za oskrbo s pitno vodo dolžan najmanj enkrat letno obvestiti uporabnike o skladnosti pitne vode, ugotovljene v okviru notranjega nadzora.

V občini Šmartno pri Litiji so bili v letu 2021 trije vodovodi, s katerimi je upravljala Občina Šmartno pri Litiji s posameznimi vodovodnimi odbori (Cerovica - Selšek, Zavrstnik): vodovod Štangarske Poljane (ki oskrbuje Podružnično osnovno šolo Štangarske Poljane), vodovod Cerovica - Selšek in vodovod Zavrstnik. Skupno oskrbujejo okoli 500 prebivalcev naše občine. Na vodovodih Cerovica - Selšek in Zavrstnik je vzpostavljena kontinuirana dezinfekcija pitne vode.

V skladu z zakonodajo je na vseh omenjenih vodovodih vzpostavljen notranji nadzor na osnovah HACCP sistema. Notranji (zdravstveni) nadzor na teh vodovodih je izvajal Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano, Oddelek za okolje in zdravje Novo mesto (v nadaljevanju NLZOH), s katerim je imela Občina Šmartno pri Litiji sklenjeno letno naročilnico za vodovod Štangarske Poljane. Naročila vzorcev pitne vode za vodovoda Cerovica - Selšek in Zavrstnik sta izvedla njihova vodovodna odbora. V sklopu notranjega nadzora je bil tudi redni odvzem vzorcev za mikrobiološke preiskave in fizikalno-kemijske analize, katerih obseg je določen v okviru letnega plana vzorčenja. NLZOH je pripravil Poročilo o zdravstvenem nadzoru vodovodov v občini Šmartno pri Litiji v letu 2021 (za vodovoda Cerovica - Selšek in Štangarske Poljane), katerega povzetek predstavljamo v nadaljevanju.

Skupno je bilo na vodovodih odvzetih 12 vzorcev za mikrobiološke preiskave in 3 vzorci za osnovne sanitarno-kemične preiskave. Rezultati laboratorijskih preiskav so prikazani v preglednici 1.

Na vseh treh vodovodih so bili vzorci vode v letu 2021 pri uporabnikih v okviru notranjega nadzora skladni s Pravilnikom o pitni vodi in zdravstveno ustrezni razen enega vzorca na vodovodu Štangarske Poljane, ki je bil minimalno kontaminiran s koliformnimi bakterijami. Pri notranjem nadzoru se je vsebnost klora na vodovodu Cerovica - Selšek gibala od 0,13 mg do 0,23 mg/l. Kloriranje vode je bilo ustrezno. Skladni so bili tudi sanitarno-kemični rezultati na obravnavanih vodovodih. Kislost vode na vodooskrbnem sistemu Štangarske Poljane ne vpliva negativno na zdravje uporabnikov. Vzorec vode na kovine na tem

Preglednica 1: Javni vodovodi v občini Šmartno pri Litiji, ki so v upravljanju Občine Šmartno pri Litiji in vodovodnih odborov, leto 2021; pregled mikrobioloških in kemičnih rezultatov.

Vodovod	MIKROBIOLOGIJA						KEMIJA						
	št. vz.	U	%	NU	%	vzrok	št. vz.	U	%	NU	%	vzrok	
Cerovica-Selšek													
omrežje	4	4	100	0	0	0	1	1	100	0	0		
Štangarske Poljane													
omrežje	3	2	67	1	33	0	1	0	0	1	100	Ph	
Zavrstnik													
vodohran – pred kl.	1	0	0	1	100	0	-	-	-	-	-	-	
omrežje	4	4	100	0	0	0	1	1	100	0	0		
SKUPAJ	12	10		2		0	3	2		1			

Legenda: U = ustrezen, NU = neustrezen, vzrok pri MKB = število vzorcev z escherichia coli, Thm – trihalometani

Preglednica 2: Pregled državnega monitoringa v letu 2021

Vodovod	št. vz.	U	%	NU	%	vzrok
Cerovica-Selšek	2	2	100	0	0	
Štangarske Poljane	2	1	50	1	50	Ph
Zavrstnik	2	2	100	0	0	
SKUPAJ	6	5		1		

Legenda: U = ustrezen, NU = neustrezen, vzrok: parameter neskladnosti

vodovodu ne kaže bistvenih odstopanj. V okviru državnega monitoringa je bilo na obravnavanih vodovodih v letu 2021 od-

vzetih 6 vzorcev, rezultati laboratorijskih preiskav pa so prikazani v preglednici 2.

Tanja Kepa Ferlan

POROČILO O SPREMLJANJU SKLADNOSTI IN ZDRAVSTVENE USTREZNOSTI PITNE VODE ZA LETO 2021 NA SISTEMIH OSKRBE S PITNO VODO NA OBMOČJU OBČINE ŠMARTNO PRI LITIJ, KI SO V UPRAVLJANJU KSP LITIJ, D. O. O.

Javno podjetje Komunalno stanovanjsko podjetje Litija, d. o. o. (v nadaljevanju: upravljavec) zagotavlja nadzor nad skladnostjo in zdravstveno ustreznostjo pitne vode v okviru **notranjega nadzora** na vseh sistemih javne oskrbe s pitno vodo, s katerimi upravlja. Notranji nadzor je vzpostavljen na osnovah HACCP načrta, ki omogoča prepoznavanje mikrobioloških, kemičnih in fizikalnih tveganj, ki lahko predstavljajo potencialno nevarnost za zdravje ljudi in določa izvajanje potrebnih ukrepov ter vzpostavljanje stalnega nadzora na tistih mestih (kritičnih kontrolnih točkah – KKT in kontrolnih točkah – KT) v oskrbi s pitno vodo, kjer se tveganja lahko pojavijo. Sestavni del HACCP načrta je tudi Program odvzema vzorcev pitne vode.

Poleg notranjega nadzora pa Ministrstvo za zdravje zagotavlja spremljanje pitne vode – **monitoring**, s katerim se preverja, ali pitna voda izpolnjuje zahteve Pravilnika o pitni vodi (Ur.l. RS, št. 19/04, 35/04, 26/04, 92/06, 25/09, 74/15 in 51/17) (v nadaljevanju: Pravilnik o pitni vodi), zlasti zahteve za mejne vrednosti parametrov, določene v Prilogi I Pravilnika o pitni vodi. Nosilec monitoringa v letu 2021 je bil Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ), izvajalec pa Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano (NLZOH).

Število pregledov in število odvzetih vzorcev pitne vode v posameznem oskrbovalnem sistemu je prilagojeno povprečni dnevni porabi pitne vode. Storitve odvze-

ma vzorcev pitne vode in nadaljnje preiskave v okviru notranjega nadzora je v letu 2021 izvajal Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano, s katerim ima upravljavec sklenjeno pogodbo.

Zdravstveno ustreznost in skladnost pitne vode s Pravilnikom o pitni vodi ocenjujemo na podlagi opravljenih terenskih pregledov in meritev, mikrobioloških preskušanj in fizikalno-kemijskih preskušanj odvzetih vzorcev pitne vode v posameznem oskrbovalnem sistemu. Navadno velja, da je oskrba s pitno vodo v večjih oskrbovalnih sistemih varnejša kot v manjših oskrbovalnih sistemih.

V splošnem ocenjujemo, da je bila oskrba s pitno vodo v letu 2021 na vseh sistemih javne oskrbe s pitno vodo v upravljanju javnega podjetja varna. Notranji nadzor je zagotavljal pravočasno odkrivanje pomanjkljivosti in uspešno odpravo vzrokov za neskladja. Osnovni pogoj za varno oskrbo s pitno vodo so objekti, ki so sanitarno tehnično ustrezni. Priprava vode pred distribucijo se lahko uvede, ko se izčrpa vse ostale možnosti in v kolikor ne razpolagamo z zajetjem, ki omogoča zajem pitne vode, ki je skladna z določili Pravilnika o pitni vodi. Večina vodnih virov žal več ne zagotavlja skladne pitne vode in posledično se razen na dveh vodovodnih sistemih v upravljanju KSP Litija, d. o. o. izvaja dezinfekcija pitne vode pred distribucijo. Odprava tehničnih pomanjkljivosti, ki bi zagotavljale še večjo varnost oskrbe s pitno vodo, se izvaja postopno v soglasju z lastnikom vodovodnih sistemov, torej Občino Šmartno pri Litiji.

Poročilo o številu vseh odvzetih vzorcev pitne vode v okviru notranjega nadzora in monitoringa ter rezultate o skladnosti in neskladnosti s Pravilnikom o pitni vodi na

SPREMLJANJE ZDRAVSTVENE USTREZNOSTI PITNE VODE v letu 2021; notranji nadzor in monitoring upravljavec: KSP Litija, d. o. o., območje občine Šmartno pri Litiji											
	Vodovodni sistem – Oskrbovalno območje	Distribucija vode: m ³ /dan	Število uporabnikov	Dezinfekcija	Vrsta nadzora	Mikrobiološka preskušanja: število vzorcev				Kemijska preskušanja: število vzorcev	
						Vsi	Neskladni	Neskladni parameter	Ukrep za odpravo neskladja	Vsi	Neskladni
1	LITJA - ŠMARTNO - GOLIŠČE	1.263	8.970	plinski klor	Notranji	29	1	Enterokoki	Izpiranje hišne napeljave in kontrolno vzorčenje	2	0
						Monitoring	8	0	-	-	1
2	PRIMSKOVO	30	260	NaOCl	Notranji	3	0	-	-	1	0
						Monitoring	2	0	-	-	1
3	DOM TISJE - VINTARJEVEC	28	321	NaOCl	Notranji	2	0	-	-	1	0
						Monitoring	2	0	-	-	1
4	VELIKA KOSTREVNICA	115	650	NaOCl	Notranji	6	0	-	-	1	0
						Monitoring	4	0	-	-	1
5	GRADIŠKE LAZE	26	225	ni doziranja	Notranji	6	4	Kol. b.	Čiščenje in dezinfekcija objektov	1	0
						Monitoring	2	1	Kol. b.	-	1
6	RAČICA - ŠTANGA	26	180	NaOCl	Notranji	4	0	-	Izpiranje cevovodov in kontrolno vzorčenje na motnost	3	1 (motnost)
						Monitoring	2	0	-	-	1
7	LESKOVICA - VRATA	17	110	NaOCl	Notranji	3	0	-	-	1	0
						Monitoring	2	0	-	-	1
8	VINTARJEVEC – vas	15	160	NaOCl	Notranji	3	0	-	-	1	0
						Monitoring	2	0	-	-	1
9	GRILOVEC	7	40	NaOCl	Notranji	1	0	-	-	1	0
						Monitoring	0	0	-	-	0

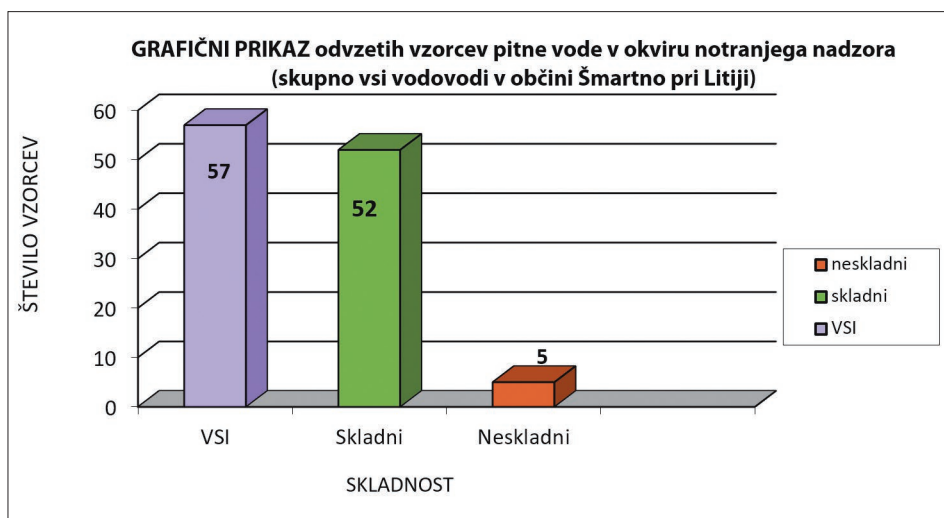
Legenda: NaOCl – natrijev hipoklorit, Kol. b. – koliformne bakterije

preiskane parametre za posamezne sisteme za oskrbo s pitno vodo je podano v tabeli, graf pa prikazuje samo vzorce, odvzete v okviru notranjega nadzora.

Na vodovodnem sistemu **Litja - Šmartno - Golišče** je v aprilu odvzeti vzorec pitne vode pri enem uporabniku izkazoval mikrobiološko neskladnost zaradi prisotnosti bakterij fekalnega izvora (enterokoki). Sočasno je bilo odvzetih 6 vzorcev pitne vode. Ker je bilo 5 vzorcev skladnih, je bilo ocenjeno, da je vzrok neskladja v hišnem vodovodnem sistemu. Upravljavec je nemudoma obvestil uporabnika o neskladju in uvedbi ukrepa prekuhanja pitne vode pred uporabo za prehranske namene. Po izpiranju hišnega vodovodnega omrežja je bilo izvedeno kontrolno vzorčenje pred vodomermom in na dveh pipah uporabnika. Odvzeti vzorci pitne vode so izkazovali skladnost na vse preiskane parametre.

Na vodovodnem sistemu **Račica - Štanga** je vzorec pitne vode odvzet na omrežju v okviru notranjega nadzora izkazoval neskladnost na parameter Motnost. Upravljavec je izvedel izredni pregled vseh objektov na vodovodnem sistemu in izpiranje vodovodnega omrežja na hidrantih. Kontrolno vzorčenje je bilo izvedeno na vodnem viru in na pipi uporabnika. Oba odvzeta vzorca sta izkazovala skladnost na parameter Motnost. Ocenjeno je, da je bil vzrok neskladja v hišnem vodovodnem omrežju.

Na vodovodnem sistemu **Gradiške Laze** so odvzeti vzorci vode izkazovali mikro-

biološko neskladnost zaradi potrjene prisotnosti koliformnih bakterij. Izvedeni so bili izredno čiščenje in dezinfekcija vodo-hranov in zajetja ter izpiranje cevovodov. Odvzeti vzorci pitne vode po izvedenih

ukrepov so izkazovali skladnost. Ker pa se neskladnost ponavlja, se tudi na tem sistemu načrtuje uvedba stalne dezinfekcije pitne vode z ustreznim klorovim preparatom. KSP Litija, d. o. o.

POROČILO O KAKOVOSTI PITNE VODE NA OBMOČJU OBČINE ŠMARTNO PRI LITJI ZA LETO 2021

Na območju občine Šmartno pri Litiji se uporabnike oskrbuje s treh vodovodnih sistemov v upravljanju Javnega komunalnega podjetja Grosuplje, in sicer Debeli Hrib, Felič Vrh in Stična.

Letni notranji nadzor je bil izveden s strani pooblaščenega izvajalca Nacionalnega laboratorija za zdravje, okolje in hrano. Notra-

nji nadzor se opravlja na podlagi Pravilnika o pitni vodi (Ur. l. RS št. 19/04, 35/04, 26/06, 92/06, 25/09, 74/15, 51/17) in interne HACCP dokumentacije.

V splošnem lahko ugotovimo, da se je uporabnikom distribuirala ustrezna zdrava pitna voda.

Celotno letno poročilo za leto 2021, pripravljeno s strani pooblaščenega izvajalca notranjega nadzora, je objavljeno na spletni strani <http://www.jkpg.si/> pod ru-

briko Kakovost pitne vode. Poleg tega so na tem spletnem mestu dosegljiva: Priporočila lastnikom objektov za hišno vodovodno omrežje (HVO) po daljši prekinutvi

uporabe pitne vode (COVID-19), Navodila o prekuhavanju vode, Priporočila za uporabo vode ob izdanem ukrepu prekuhavanja vode, Priporočila lastnikom objektov za

vzdrževanje hišnega vodovodnega omrežja in Navodila za dezinfekcijo vodovodnega omrežja.

Javno komunalno podjetje Grosuplje

Rezultati notranjega nadzora nad kakovostjo pitne vode pri uporabnikih v letu 2021

Vodovodni sistem	količina distribuirane vode [m ³]	MIKROBIOLOŠKE ANALIZE				FIZIKALNO-KEMIJSKE ANALIZE				ukrep prekuhavanja [dni]
		št. vzorcev	% ustreznih	št. neustreznih	vzrok neustreznosti	št. vzorcev	% ustreznih	št. neustreznih	vzrok neustreznosti	
Debeli Hrib	21.845 od tega 2.194 občina Šmartno pri Litiji	14	100	0	-	5	100	0	-	0
Felič vrh	1.529 od tega 512 občina Šmartno pri Litiji	5	100	0	-	3	100	0	-	0
Stična	690.665 od tega 123 občina Šmartno pri Litiji	20	100	0	-	8	100	0	-	0

Legenda:

EC - E. coli - pokazatelj fekalnega onesaženja, CP - clostridium perfringens, vključno s spori, je zanesljiv pokazatelj fekalnega onesaženja, v pitni vodi ni dopustna
 KB - koliformne bakterije so pokazatelj stoječe vode (mrtvi rokavi na omrežju ali hišnega vodovodnega omrežja), v pitni vodi niso dopustne
 SK22 - št. kolonij pri 22 °C je pokazatelj učinkovitosti postopka priprave vode in kaže na možnost razmnoževanja bakterij v omrežju zaradi zastojev ali povečane temperature, mejna vrednost < 100/ml.
 SK37 - št. kolonij pri 37 °C je pokazatelj učinkovitosti postopka priprave vode in kaže na možnost razmnoževanja bakterij v omrežju zaradi zastojev ali povečane temperature, mejna vrednost < 100/ml.
 EN - enterokoki - v odsotnosti drugih bakterij pokazatelj starejšega fekalnega onesaženja

Sistem za avtomatizirano izposajo koles »poKOLO«

Avtorica članka: Andreja Leskovšek

Občina Šmartno pri Litiji je skupaj z Občino Litija in Občino Dol pri Ljubljani vključena v projekt sodelovanja med LAS-i »Kolesarska veriga na podeželju«, ki je podprt s strani Evropske unije iz sredstev Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (sklad EKSRRP). Projekt temelji na spodbujanju trajnostne mobilnosti in predstavlja začetek avtomatizirane izposoje javnih/mestnih koles »bike sharing« v naši občini.

Sistem za avtomatizirano izposajo koles na območju LAS Srce Slovenije smo poimenovali z imenom poKOLO in je enotna storitev, ki

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje

jo zagotavljajo tri občine. S to storitvijo se omogoči javni samopostrežni dostop do koles. V okviru tega projekta je po ena kolesarska postaja za izposajo koles postavljena v vsaki izmed občin. V Šmartnem pri Litiji je kolesarska postaja pri športni Dvorani Pungrt. Kolesarska postaja vsebuje 10 ključavnic za kolesa, ki so elektrificirane in primerne za priklop klasičnih koles in polnjenje električnih koles. V okviru projekta je bilo nabavljenih pet koles, in sicer tri navadna in dve električni.

Vso zainteresirano javnost obveščamo, da se še pred poletjem načrtuje zagon sistema poKOLO za uporabo. V mesecu maju bo najprej izvedeno obdobje testiranja avtomatiziranega sistema izposoje koles za zaprto skupino uporabnikov; po preteku testnega obdobja pa bomo sistem odprli tudi za širšo javnost.

Spoštovani občani in občanke, volivke in volivci, iskrena hvala vsem, ki ste se udeležili glasovanja na parlamentarnih volitvah. Srečen sem, da smo v tako velikem številu izkoristili svojo volilno pravico.

Med volilnimi okraji, v katerih je zmagalo Gibanje Svoboda, je volilni okraj Litija. Rekordno število 4.478 glasov je predstavljalo 35,49 % podporo za Gibanje Svoboda. S tem ste omogočili Gibanju Svoboda prepričljivo zmago, zmanjkalo pa je manj kot 100 glasov, da bi Litija in Šmartno imela svojega predstavnika v Državnem zboru. Verjamem, da bodo izvoljeni predstavniki delali v dobro vseh in s tem v dobro tudi naše skupnosti.

Še posebej me veseli, da smo v tednih pred volitvami v nagovarjanju volivcev kandidati ohranili dostojnost in visoko raven spoštovanja. S tem smo pokazali, da znamo različne poglede in mnenje državljanom predstaviti skozi strpen dialog, kar me navdaja z velikim optimizmom, ko zrem v prihodnost naše skupnosti. Hvala za zaupanje in srečno!

Franc Props

SDS

Spoštovane volivke in volivci, zahvaljujemo se za glas, ki ste ga namenili Slovenski demokratični stranki in našemu kandidatu Borisu Doblekarju. Kljub temu da se našemu kandidatu ni uspelo uvrstiti v Državni zbor, se bomo tudi v bodoče trudili, da upravičimo vaše zaupanje.

Da bomo skupaj sooblikovali boljšo prihodnost, vas, ki vam gre za stvar, vabimo, da se pridružite Slovenski demokratični stranki. Slovenija vas potrebuje.

Pristopno izjavo najdete na:
<https://www.sds.si/sodelovanje/postani-clan>
 Elektronska pošta:
 predsednik.smartnoprilitiji@sds.si
 Telefonska številka: 040 370 889
 Občinski odbor SDS Šmartno pri Litiji

Ob Florjanovi nedelji

Vprašanja postavil: dr. Jernej Kotar

Prejšnji teden smo obeleževali Florjanovo nedeljo, praznik gasilcev. Gasilstvo je ena od najpomembnejših prostovoljnih dejavnosti, ki ima na slovenskem podeželju še posebej velik pomen, saj združuje precejšen del prebivalstva. Močno je prisotno tudi v našem lokalnem okolju, zato smo se odločili, da ob tej priložnosti k pogovoru povabimo poveljnika Gasilske zveze Šmartno pri Litiji, gospoda Frančiška Ponebška.

Gospod Ponebšek, veliko bralk in bralcev našega časopisa vas gotovo dobro pozna, ampak naj ne bo odveč vaša kratka predstavitev. Nam lahko za začetek poveste, od kod prihajate in s čim se najraje ukvarjate?

Rodil sem se v staro kmečko družino na Gradiških Lazah, po domače Pri Miškarjevih. Odraščal sem na kmetiji, kjer nam ni bilo težko delati, v osnovno šolo sem hodil v Šmartno, potem pa sem šel naprej v srednjo šolo v Ljubljano za mizarja, moja sedanja izobrazba pa je ekonomski tehnik. Sedaj živim v Litiji z mojo življenjsko soprotnico, ki se ji ob tej priliki tudi zahvaljujem za podporo in razumevanje pri mojem delu poveljnika GZ. Čudno bi bilo, če bi rekel drugače, kot da se najraje ukvarjam z gasilstvom, poleg gasilstva pa tudi igram diatonično harmoniko.

Se morda spominjate, kdaj ste se pridružili gasilskemu društvu in kdo vas je navdušil za to?

Gasilec sem se pridružil daljnega leta 1980, navdušil pa me je moj oče, saj je bil poveljnik društva in član predsedstva takratne skupne GZ Litija.

Veliko odraslih gasilk in gasilcev se je z gasilstvom začelo ukvarjati že v otroških letih. Kako pomembno se vam zdi, da starši in družba otroke že zgodaj usmerjajo k prostovoljstvu, tudi gasilstvu?

Frančišek Ponebšek

Po mojem mišljenju je zelo pomembno to, da se otroci čim prej začnejo ukvarjati z gasilstvom, četudi skozi igro, in tukaj je odločilna vloga staršev, da otroke podprejo pri tem, saj se pri gasilcih otroci med drugim naučijo tudi spoštovanja do soljudi in vztrajnosti. Se pa hitro pokaže »kdo je iz pravega testa za gasilca«, saj se približno 60 % mladine, ki je bila v otroštvu član ali članica po PGD-jih, v puberteti oddalji od gasilstva. Je pa veliko tudi odvisno od širše sredine, iz katere izhajajo – če je veliko prijateljev pri gasilcih, je število mladine veliko.

Kakšno je zanimanje mladine za včlanitev v gasilska društva?

Kot sem že rekel, je odvisno od sredine. Je pa tu še veliko drugih dejavnikov, ki se razlikujejo, vsaj v naši zvezi, od društva do društva. Pri tem mislim najprej, kako jih mentorji privabijo, pa opremljenost društva s tehniko, kar otroke zelo zanima. Moram pa reči, da se sedaj po covid-19 pozna upad mladine, ker nismo mogli izvajati vseh zastavljenih programov, ki jih je imela v načrtu Komisija za delo z mladino, tako da je pred nami kar zahtevna naloga, da bomo pridobili nazaj čim več novih mladih gasilk in gasilcev.

Ali za privabljanje mladih gasilk in gasilcev sodelujete tudi s šmarsko osnovno šolo?

Tukaj pa smo še zelo šibki, moram reči, da tudi s strani same zveze ni bilo pobude za sodelovanje. To pa je pogojeno s časom, ki pa je danes postal že zelo dragocen. So pa razmišljanja v tej smeri, da bi na šoli imeli interesno dejavnost. Z naše strani bo treba zagotoviti ustrezen kader za vodenje teh dejavnosti. Nimam pa podatka, koliko je recimo samih učiteljev v OŠ Šmartno, ki so člani gasilske organizacije – če bi se takšni našli, bi bilo vse lažje.

Koliko društev je združenih v Gasilsko zvezo Šmartno pri Litiji? Imate morda težave s pomanjkanjem članov?

V GZ Šmartno je povezanih devet društev, ki so po abecednem vrstnem redu: PGD Jablanica, PGD Javorje, PGD Kostrevnica, PGD Liberga, PGD Primskovo, PGD Šmartno, PGD Štangarske Poljane, PGD Vintarjevec in PGD Zavrtnik.

Kar se tiče težav s članstvom, pa jih, kot je meni znano, nimajo. Kar se tiče izpolnjevanja pogojev, ki jih morajo izpolnjevati glede tipizacije, to je minimalno število operativnih članov, jih vsa društva z lahkoto izpolnjujejo. Moram povedati še to, da ima vsako društvo operativno enoto, ki šteje pri vseh društvih razen Šmartnega 12 operativnih članov, Šmartno pa mora zagotoviti 32 operativnih članov. Ti gasilci imajo izpolnjene pogoje tako po gasilski izobrazbi, kot strokovni usposobljenosti in zdravstveni sposobnosti. So pa po društvih tudi še gasilci, ki vse to imajo, ampak zaradi določenih stvari ne morejo biti 100 % prisotni, ti pa so vodeni v evidenci kot rezervni operativni člani.

Vaši članice in člani se redno udeležujejo gasilskih tekmovanj, s katerih se pogosto vračajo z lepimi rezultati. Nam lahko poveste, na katere uspehe v zadnjem obdobju ste najbolj ponosni?

V zadnjem obdobju, torej zadnji 2 leti, v času korone pač ni bilo tekmovanj, v prejšnjih letih pa so dosegali lepe rezultate tudi na državnem nivoju, predvsem tu mislim gasilsko mladino, saj ima naša sredina tudi državne prvake v gasilskem kvizu ter kar nekaj drugih in tretjih mest z gasilske orientacije in gasilsko-športnih tekmovanj. Zadnji takšen uspeh je uvrstitev pionirjev na državni kviz, ki bo letos novembra.

Pomemben del vaših priprav na posredovanja so tudi redne vaje, zlasti za primer posredovanja ob nesrečah v industrijskih obratih. S katerimi lokalnimi podjetji največ sodelujete?

Kar se tiče sodelovanja PGD-jev z lokalnimi podjetniki, mislim, da je zgledno, ne vem pa poimensko podjetij. Kar se pa tiče na nivoju zveze, bi se pa ob tej priliki zahvalil predvsem trem podjetjem, ki nam odstopijo prostor za izobraževanje. To so Brinox, Kopit in Avtoservis Povše. Na njihovih površinah in prostorih izvajamo praktične dele usposabljanj, ki smo jih in jih še izvajamo. Drugače

pa smo v ta namen v lanskem letu meseca oktobra izvedli vajo na ravni GZ, na kateri so sodelovala vsa društva, ki je potekala v Hertzu, bivši Kovini. Tu smo dodobra spoznali, za kakšne materiale gre in kako bi se spopadali z nevarnostmi, če pride do požara.

Žal je tako, da se družba in tudi pristojni pomena dela, ki ga opravljate gasilci, zavemo šele, ko nas zadane kakšna nesreča. Kako bi vi ocenili odnos naših občanov do vašega dela?

Mislím, da je odnos občanov do gasilstva tak kot po celi Sloveniji. Nekateri, posebej tam, kjer je cela družina ali sorodstvo vpeto v gasilstvo, delo cenijo, spet drugi pa so malo bolj kritični, včasih celo podcenjevalni, ampak mi to vzamemo kot kritiko in se trudimo popraviti naše delo, kjer se da, zmeraj pa je prostor za napredek.

Standardi za vaše delovanje, zlasti opreme, se nenehno zvišujejo, to pa je povezano tudi z visokimi stroški in vlaganji. Kako vam pri tem pomaga Občina Šmartno pri Litiji in kako si posamezna društva pomagajo sama?

Z Občino Šmartno pri Litiji oziroma županom, ki je odgovoren za to, imamo sklenjeno pogodbo o izvajanju javne gasilske službe, v kateri so tudi zagotovljena sredstva v okviru proračuna Občine za redno delovanje tako društev kot zveze. Imamo pa v okviru proračuna tudi zagotovljena sredstva za del investicij, del pa morajo društva prispevati sama. Je pa v današnjem času to že kar umetnost, torej zbrati sredstva za novo vozilo. Zadnje takšno je bilo nabavljeno konec lanskega leta za PGD Javorje.

Društva se znajdejo še po svoje – od nabirk po teritoriju, ki ga pokrivajo, do pridobivanja raznih donacij in, kar je zadnje dve leti manjkalo, izvedba veselíc, ki je v bistvu glavni vir prihodka.

Gasilci ste znani po svoji predanosti in ambicioznih načrtih. Kot lahko beremo tudi v našem časopisu, imajo društva Gasilske zveze Šmartno pri Litiji pred seboj velike načrte. Katere bi vi označili kot prednostne?

Prvi je nakup novega vozila GVC-1 za PGD Šmartno, ki ga nujno potrebujejo, kar je ugotovila tudi inšpekcija lansko leto. Bo pa kar zahteven projekt, saj so se zadeve v zadnjih treh, štirih mesecih zelo podražile. Naslednji večji projekt je gradnja novega gasilskega doma v Šmartnem, kjer bi bile združene vse organizacije s področja CZ. Imajo pa tudi društva sama v načrtu manjše projekte, kot so gradnje prizidkov in energetske sanacije domov.

Med glavnimi projekti je torej gradnja novega gasilskega doma v Šmartnem. Kaj bo ta objekt prinesel naši skupnosti?

Največji doprinos bo v tem, da bodo na enem mestu civilna zaščita, sedež gasilske zveze, društvo bo imelo pogoje, ki so primerni za delovanje osrednje gasilske enote, ne nazadnje pa bomo s tem

pridobili tudi prostor, kjer bomo lahko izvajali vse aktivnosti, ki jih sedaj izvajamo na več krajih. To so gasilska tekmovanja, praktični del izobraževanj, poveljstvo in upravni odbor zveze bo lahko imel seje vedno na enem mestu, sedaj se selimo po društvih.

Del vaših nalog je tudi posredovanje ob prometnih in naravnih nesrečah. V zadnjem letu in pol ste imeli kar nekaj intervencij, zlasti požarov. Katere so bile največje oziroma najzahtevnejše?

Najzahtevnejša intervencija je bil vsekakor požar gozda Višnji grm. Zgoreli so približno 4 hektari mešanega gozda in ravno v tistem času je bilo tudi že dolgo sušno obdobje, zato smo imeli tudi srečo v nesreči, da ni pihal močan veter, ki bi vsekakor zelo otežil intervencijo. Na tej intervenciji so sodelovala vsa društva v zvezi. Cca 80 ljudi je sodelovalo pri gašenju in organizaciji, ki jo takšna intervencija zahteva. Morate vedeti, da je intervencija trajala skoraj 8 ur in je bilo potrebno pripeljati malico, pijačo za gasilce, dodatno moštvo za zamenjavo gasilcev, ki so bili po 4 urah gašenja že močno utrujeni, kar zelo zmanjša psihofizično pripravljenost gasilca in je možnost poškodb večja. Pri kasnejši analizi na seji poveljstva smo ugotovili, da je bila uspešna, smo bili pa tudi samokritični in smo našli tudi nekaj napak, ki jih bomo poizkušali v bodoče odpraviti.

Druga večja intervencija pa je bil zopet požar gozda v Javorju, ko se je gasilo 4 ure in so bila prisotna poleg domačega društva še tri druga društva, ki imajo gasilsko cisterno.

Veliko lahko za preprečevanje raznih nesreč storimo sami. Se vam zdi, da ljudje v našem okolju dovolj spoštujejo predpise, kot so prepoved kurjenja v naravi v času suše, redno vzdrževanje kurilnih naprav ipd.?

Mislím, da splošno gledano ljudje upoštevajo prepoved kurjenja v naravi, se pa seveda najdejo tudi posamezniki, ki mislijo, da lahko počnejo, kar hočejo, in prav takrat lahko pride do požara večjih razsežnosti, sploh v naravi. Kar se tiče kurilnih naprav in dimnikov, pa je zopet zadeva takšna, da si vsak po svoje razlaga zakon. V zadnjem času je bilo kar nekaj požarov dimnikov, do katerih pride po navadi s koncem kurilne sezone, ker verjetno dimniki niso bili pravilno očiščeni. Zato pravim, da lahko prebivalci za preprečevanje nastanka požara naredijo največ sami z upoštevanjem zakonskih predpisov in navodil.

Gospod Ponebšek, najlepša hvala za vaš prijazen odziv in prijeten klepet. Vam in članom naših prostovoljnih gasilskih društev želim vse dobro in čim manj intervencij.

Hvala tudi vam za priložnost, da v grobem predstavim gasilsko organizacijo v šmarnski občini.

Z gasilskim pozdravom »NA POMOČ!«

Obiskal nas je državni sekretar Marjan Dolinšek

Avtorica članka: Mojca Dragar, pomočnica ravnateljca

Dne 1. aprila smo v našem vrtcu gostili državnega sekretarja Marjana Dolinška. Simpatično ga je sprejela in mu izrekla dobrodošlico v našem vrtcu deklica iz skupine Čebelice. S kratkim kulturnim programom so vrtčev utrip pričarali naši najstarejši otroci skupaj z vzgojiteljicama Rebeko in Matejo.

Obisku državnega sekretarja so se pridružili predstavniki Občine Šmartno pri Litiji in poslanec v DZ, Boris Doblekar. Goste smo seznanili z aktualno problematiko po oddelkih številčnega in razpršenega vrtca. Naš gost Marjan Dolinšek je izpostavil pomembnost zagotavljanja kakovostnih pogojev za predšolsko vzgojo za naše najmlajše, a hkrati tudi poudaril pomembnost odnosov v družbi.

Osnovna šola

Šmartno pri Litiji

DEKD 2021: DOBER TEK!

Z objavami zgodb in receptov za stare jedi se pridružujemo aktivnostim ob imenovanju Slovenije za nosilko naziva Evropska gastronomska regija 2021.

Projekt učencev OŠ Šmartno pri Litiji: KAJ PA IZ LONCA DIŠI

Pripovedi o prehrani nekoč in danes

Pripovedovalka: Vera Deniša, Litija

Ko sem bila majhna, smo pri nas doma za zajtrk po navadi jedli kruh, margarino, domačo marmelado in mast, pili pa smo čaj, redko tudi belo kavo. Za kosilo smo imeli zelenjavne juhe, žgance, krompirjeve žgance, kislo zelje, fižolovo juho in palačinke. Malicali smo v šoli – štručko, ameriški topljeni sir, pili pa smo čaj. Za večerjo smo jedli enako kot za zajtrk. Med tednom smo jedli normalno kosilo, v nedeljo pa obilnejše, z mesom. Sobote so bile delovne. Jedlo se je sezonsko hrano. To pomeni, da smo jedli, kar je bilo trenutno na voljo ali je raslo na vrtu. Na primer pozimi smo jedli koline in krompir, poleti pa grah, stročji fižol, bučke in kumare. Spomladi sta bila na voljo solata in por, jeseni pa motovilac, por, paprika in krompir.

Za praznike je bila hrana veliko boljša. Jedli smo šunko, hren, rožičevo ali makovo potico, domače piškote, trdo kuhana jajca, suhe slive, suh rožič, jabolčne krljle, orehe ... Pili smo čaj. Moja najljubša hrana so bili slivovi cmoki. Nisem marala mlečnega riža. Rada bi jedla sladkarije, na primer bonbone ali čokolado, pa tega ni bilo na pretek. Ko sem bila žejna, sem pila čaj ali vodo, redko tudi malinovec. Odrasli so pili enako. Kuhala je mama, običaj je bil, da je bila pri mizi tišina in mir. To ni vedno uspelo. Otroci smo pripravili in pospravili mizo. Takrat še ni bilo električnih gospodinjstvih aparatov, zato smo rezali, lupili in mešali na roke. Kuhali smo na »šporgetu«. Ostanke hrane po navadi ni bilo, če pa je kaj ostalo, smo to pojedli pri naslednjem obroku. Počeli smo tudi nekaj zanimivega. Jajca smo vlagali v apno, a nato jih nismo pojedli na primer na oko, ampak smo jih uporabljali pri kuhanju. Korenje smo shranjevali v pesku.

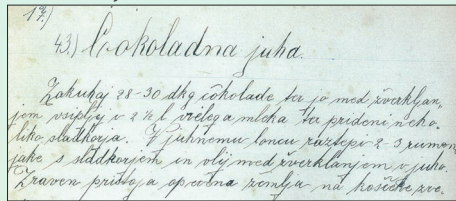
Naloga iz zgodovine je bila zelo poučna in zanimiva. Naučil sem se, kako pripraviti različne jedi in izvedel dve zanimivosti. Prva je, da so korenje shranjevali v pesku, druga pa, da so jajca vlagali v apno. Ta jajca si lahko jedel le, ko so bila uporabljena pri kuhi. Pripravili smo fižolovo juho po receptu moje praprababice. Bila je zelo dobra. Pri nas doma najpogosteje jemo pražen ali pečen krompir, zelenjavo in meso. Ne

maram jogurta in banan, najraje pa imam pečen krompir in pečene jajčevce s sirom. Današnja prehrana in prehrana nekoč se razlikujeta v tem, da včasih hrane nikoli niso metali stran, ker je je primanjkovalo. Izvedel sem še veliko o življenju moje babice in o prehrani nekoč.

Doma hranimo zvezek s kuharskimi recepti, ki jih je zapisovala moja praprababica Ana Debevec, rojena Heningman, 1892. Prvi zapis v zvezku je iz leta 1922; recepti so zanimivi tudi zaradi starinskega jezika.

Praprababičin recept: ČOKOLADNA JUHA
Sestavine: 28–30 dag čokolade, 2 ½ l vrelega mleka, nekoliko sladkorja, 2–3 rumenjake, žemlja

Priprava: Zakuhaj 28–30 dag čokolade ter jo med žverkljanjem vsiplaj v 2 ½ l vrelega mleka ter prideni nekoliko sladkorja. V jušnem loncu raztepi 2–3 rumenjake s sladkorjem in vlij med žverkljanjem v juho. Zraven se prileže na koščke narezana opečena žemlja.

Zapisal Jakob Erjavec Deniša, 8. c-razred

DRŽAVNO TEKMOVANJE IZ GEOGRAFIJE

V soboto, 1. 4. 2022, je preko spleta potekalo državno tekmovanje iz geografije. Tema letošnjega tekmovanja so bile Gore Slovenije in sveta. Letošnje tekmovanje je doživelo nekaj sprememb, med drugim je bilo poleg predpisane teme potrebno pokazati tudi splošno znanje geografije.

Na državno tekmovanje se je z naše šole uvrstila Judita Ferlan, učenka 8. b-razreda. Uvrstitev na državno tekmovanje je bila zelo lep uspeh, saj je tekmovala v konkurenci z »devetarij«. A uspelo se ji je uvrstiti še bolje, saj je dosegla kar 3. mesto v državi med 153 tekmovalci, s tem pa tudi zlato priznanje. Judita, za uspeh na tekmovanju ti iskreno čestitamo!

Vanja Adamlje

NOČ GEOGRAFIJE

Noč geografije so začeli pred petimi leti francoski geografi z namenom, da bi popularizirali geografijo med mladimi. Na OŠ Šmartno pri Litiji smo v petek, 8. 4. 2022, učenci dodatnega pouka geografije obeležili noč geografije, in to na elitni lokaciji gradu Bogenšperk. Zahvaljujemo se JZ Bogenšperk, ki nam je to omogočil, saj je bil za nas to dodatni izziv.

Zbrali smo se ob 17. uri in se razporedili po delavnicah. Geografsko smo se razgledali po grajski okolici, spoznavali način življenja naših krajev v preteklosti, razumeli Valvasorjevo raziskovanje Cerknškega jezera, se preizkusili v izdelovanju grafike. Ker je bil

Janez Vajkard Valvasor tudi naravoslovec, nismo izpustili niti grajske sobane, ki predstavlja prav njegovo raziskovanje narave. Svoja nova spoznanja smo v drugem delu predstavili ostalim skupinam.

Po končanih predstavah smo se okrepčali v grajski krčmi. Med večerjo smo se preizkusili še v reševanju kratkega kviza o gradu in njegovih slavnih prebivalcih. Zmagovalna skupina je prejela sladko nagrado. Že v trdi temi smo se peš ob prijetnem klepetu in nočnem opazovanju pokrajine odpravili proti dolini.

Noč geografije je bila izjemno zanimiva. Nadgradili smo svoje znanje geografije, pa tudi drugih ved. Upamo, da bodo tak večer izkusile tudi prihodnje generacije.

Gloria Baš, Eva Dremelj in Gašper Tori v imenu vseh sodelujočih

NOČ KNJIGE

V aprilu praznujemo dva pomembna svetovna dneva: 22. april, dan Zemlje, in 23. april, dan knjige. Vmes pa je prav posebna noč. Noč vseh ljubiteljev branja. Noč knjige. Letos smo se ji zopet pridružili tudi na naši šoli. Dvainštirideset mladih ljubiteljev knjige od tretjega do šestega razreda je to noč preživelo v šoli.

Zbrali smo se v petek ob pol petih popoldan in se razdelili v dve skupini. Starejši učenci so se skupaj z učiteljicami odpravili v knjižnico Šmartno, kjer sta jih prijazno sprejeli knjižničarki Tatjana in Majda, ki sta jim predstavili knjižnico, pripravili kviz in prebrali pravljico z ekološko tematiko. Ko so se vrnili v šolo, so do večerje ustvarjali močvirje iz okrasnih lončkov, v katere so posadili rože.

Mlajši učenci so v šolski knjižnici prisluhnili pravljici Mavrična ribica, na pomoč!, se pogovarjali o strpnosti, sprejemanju drugačnosti in prijaznosti. Tudi oni so ustvarjali. Izdelovali so ribice iz fimo mase in iz starih cd-jev.

Po večerji smo se odpravili na dolg sprehod, pripravili postelje (blazine in spalne vreče), se umili in odpravili spat, vmes pa smo vsak prost trenutek izkoristili za prebiranje knjig. Dolgo v noč so gorele svetilke, s katerimi smo si pomagali pri branju.

Zjutraj smo po zajtrku pospravili, nato pa se odpravili do trga pred šmarsko cerkvijo, kjer smo na drevesa obesili ribice, ki so nastale na delavnicah. Starši so pred šolo že nestrpno čakali na svoje otroke, ki so noč knjige preživeli v šoli.

Vanja Adamlje

RASTEM S KNJIGO

V četrtek, 21. 4., so imeli sedmošolci kulturni dan v sklopu projekta Rastem s knjigo, ki ga v povezavi s krajevnimi šolami skupaj z Javno agencijo za knjigo RS izvaja Knjižnica Litija.

Zadnja, tako imenovana koronska leta so žal tudi na področju knjig in branja prinesla spremembe, ki si jih nikakor nismo želeli. Zaradi zaprtja knjižnic oziroma v kasnejšem obdobju omejenega dostopa do knjig so učenci po knjigah posegali še bolj poredko kot sicer. Posledice tega bodo zagotovo vidne še kar nekaj časa. Da je branje dobrih knjig naložba, ki se nam v življenju zagotovo poplača, je mantra, ki jo učitelji sicer redno ponavljamo učencem, in upamo, da bo padla na čim plodnejša tla.

Kulturni dan, ki je v celoti posvečen knjigam in branju, je zato še toliko bolj dragocen. Del dneva so učenci preživeli v šmarnski knjižnici, kjer je knjižničarka, gospa Aleksandra Mavretič, vodila pogovor z nekdanjo učiteljico naše šole, gospo Ido Dolšek, ki je v preteklih letih izdala in nas s tem vse obogatila za kar nekaj nadvse zanimivih knjig. Prav vse se osredotočajo na kulturno dediščino, tradicijo in običaje.

Njena zadnja, zelo obsežna knjiga, Mostovi časa, nas skozi pripovedi pričevalcev Šmartnega in okoliških vasi popelje v čas druge polovice 20. stoletja, nekatere zgodbe pa segajo celo v zgodnejše obdobje. Gospa Ida Dolšek je tokrat zbrala pripovedi kar 46 pripovedovalcev, ki obujajo spomine na življenje nekoč, nekateri izmed njih pa se v pripovedih spominjajo našega dramatika, Slavka Gruma, ki se je rodil prav v našem kraju. Učenci so z radovednostjo poslušali, kako drugačno je bilo življenje v zanje že zelo oddaljenih časih. Posebej so jih pritegnile, nekatere celo nasmejale, pripovedi, ki so osvetlile delo nekdanjih učiteljev, ki so poučevali v Šmartnem. Da podajanje znanja in ljubezen do otrok ne gresta vedno z roko v roki, so spoznali ob poslušanju zgodbe o nekdanji učiteljici v nemški šoli, ki je fante, včasih celo brez razloga, strogo kaznovala.

Drugi del dneva so poglobljeno obravnavali delo Vinka Möderendorferja, Jaz sem Andrej. Knjigo je izbrala komisija JAK-a in v dar so jo dobili vsi slovenski sedmošolci. Vsebina marsikomu ni bila všeč, saj je glavna oseba devetošolec, ki se v svojih odraščajočih letih spogleduje s temami, ki

so sedmošolcu še preveč oddaljene. Kljub mešanim občutkom o ustreznosti izbire knjige so se pod vodstvom in z usmerjanjem učiteljic pogovorili in na primeren način tako osvetlili vse, kar je zgodba ponudila. Za zaključek so nekateri podali še svoje kritično argumentirano mnenje o prebranem in s tem zaokrožili dan v letu, ko sta knjiga in branje vstopila v središče našega zanimanja.

Simona Podlogar

USTVARJALNI VIKEND V ČŠOD PRVINE

Topli pomladni dnevi kar kličejo k preživljanju aktivnosti v naravi. Učenci OŠ Šmartno pri Litiji so se za vikend odpravili pod Čemšeniško planino, kjer so krepili svoje raznolike talente ter tkali prijateljske vezi.

Šestošolke Tia, Ajda, Sara, Neli in Ula so doživetja na Prvinah opisale takole: »*Ta vikend je bil zelo lepa izkušnja. Naučili smo se veliko novih stvari, spoznali nove prijatelje in opazovali naravo. Všeč so nam bile prav vse aktivnosti, najbolj pa nam je v spominu ostal taborni ogenj ter igre ob njem. Ta vikend je bil zagotovo najboljši vikend v šolskem letu!*«

Iris Korošec Kocjan, pedagoginja

Začetek novega koledarskega leta na Gimnaziji Litija

Avtorica članka: Mateja Golouh

Šolsko leto se je prevesilo v drugo polovico, na naši gimnaziji pa je že precej spomladansko vzdušje, kar lahko opazimo na naši galeriji, kjer so dijaki tretjega letnika, nadobudni vrtičkarji, posejali semena in že občudujejo, kako uspevajo sadike paprike, zelja in drugih vrtnin.

Sadimo tudi znanje, in sicer smo za ljubitelje anime (japonskih animiranih filmov) organizirali kratek tečaj japonsčine, ki ga je vodila študentka magistrskega študija japonsčine in angleškega jezika Laura Barovič Božjak. Na šoli potekajo intenzivne priprave na državna tekmovanja z različnih predmetnih področjih, katerih velika večina se v letošnjem šolskem letu izvaja v živo kot v starih dobrih časih.

Za osnovnošolce smo februarja pripravili informativna dneva, na katerih smo predstavili svoje delo, pridružili pa so se nam tudi bivši dijaki, zdaj študentje, in delili svoje izkušnje. Ker so informativni dnevi zaradi ukrepov potekali na daljavo, smo bodočim dijakom, ki se niso zadovoljili z virtualnim sprehodom po naši šoli, omogočili ogled v živo, ki smo ga izvedli v času zimskih počitnic.

Naši dijaki z zaskrbljenostjo spremljajo dogajanje v Ukrajini. Veseli nas, da je iz njihovih vrst prišla pobuda za pomoč v obliki zbiralne akcije in Gimnazija Litija se bo v humanitarno delo dejavno vključila v sodelovanju z OZ Rdečega križa Litija.

Društvo diabetikov Litija in Šmartno

Avtorica članka: Mihaela Amršek, predsednica

EDUKATIVNO OKREVANJE

Otok Pag – Metajna – oaza miru in čudovitih peščenih plaž: 26. 6. 2022–3. 7. 2022

Zakaj Metajna na otoku Pag: iz Litije je oddaljena samo 354 km, kratka 15 min vožnja s trajektom, družinsko vodeni hoteli, izjemno prijazni lastniki, 24-urna dežurna zdravstvena oskrba v 12 km oddaljeni Novalji.

Mesto Pag na otoku **Pagu** je krasno renesančno mesto morske soli in paške čipke. Odlikuje se po otoški umirjenosti in prijaznosti domačinov. **Novalja** je izredno priljubljena destinacija številnih slovenskih turistov, saj je pobratena z Mariborom. Novalja se zelo razvija, njen turizem je popolnoma spremenil izgled mesta in njegove okolice. **Metajna** se razprostira na skalnatem območju, obdanem s čudovito naravno lepoto ter številnimi manjšimi, večinoma peščenimi plažami. Peščena plaža je oddaljena manj kot 100 m.

Geografski položaj Paga: severni Jadran omogoča veliko ponudb izletniških aranžmajev, enodnevnih izletov z ladjo na otoke Rab, Lošinj, Silba in Olib, obisk Zadra ter nacionalnih parkov Kornati, Krka, Plitviška jezera, Paklenica in severni Velebit.

Hotel Bara Bay 4*

Vse sobe v nastanitvi s štirimi zvezdicami nudijo klimatsko napravo, balkon, satelitsko TV, minibar in lastno kopalnico. Hotel ima dvigalo. Dodatno ležišče je velika zakonska postelja, kar pomeni, da so sobe zelo velike. Ob bazenu se lahko sprostite na terasi za sončenje z ležalniki in senčniki.

Vključeno v ceno: polpenzion (samopostrežni zajtrk, ostali obroki 3 meniji na izbiro), avtobusni in trajektni prevoz v obe smeri, ležalniki in senčniki ob bazenu, glasbeni večeri z animacijo in edukativnim programom, predstavnik, ki bo skrbel za vaše dobro počutje.

Prijave zbiramo v društvu do 31. 5. 2022! Vabljeni!

BARA BAY 4*	
Cena programa na osebo v EUR POLPENZION	26. 6.–3. 7. 2022
1/2 soba z balkonom in pogledom na park	385 €
Doplačilo za balkon s pogledom na morje 30 €/7 noči; turistična taksa	

Knjižnica Litija

Avtorica članka: Aleksandra Mavretič

BRALNA MAJČKA ZA OPRAVLJENO BRALNO ZNAČKO 2021/2022

Večletno tradicijo bralnih majčk za uspešno opravljeno bralno značko je le enkrat prekinila epidemija, in sicer v letu 2020. Tako kot lansko leto bomo tudi letos za uspešno opravljeno bralno značko podarili bralno majico. Šolske knjižničarke že sestavljajo sezname, nekako do 20. 5. bomo v Knjižnici Litija zbirali podatke, da bomo pravočasni za oddajo v tiskarno. Letošnji motivi na bralnih majicah so novi, zato jih **že vsi** nestrpno čakamo. Mladim bralcem, ki so uspešno brali tudi v tej sezoni, čestitke, mentoricam pa hvala za sodelovanje!

RASTEM S KNJIGO IN NOČ KNJIGE

V tednu, ko praznujemo svetovni dan knjige in avtorskih pravic, smo izpeljali projekt Rastem s knjigo za sedmošolce še v Šmartnem in na OŠ Gradec. V šmarnski knjižnici so se učenci OŠ Šmartno pri Litiji srečali z gospo Ido Dolšek, ki je predstavila svojo knjigo Mostovi časa. Knjiga je plod sedemletnih raziskovanj in popisovanj na terenu. Sedmošolci so v dar prejeli knjigo Ime mi je Andrej. V petek, na predvečer Noči knjige, pa so šmarnsko knjižnico obiskali učenci petega in šestega razreda OŠ Šmartno pri Litiji. Knjižničarki sta pripravili pedagoško uro na temo ekologije.

150 LET NARODNE ČITALNICE V ŠMARTNEM PRI LITIJU

Knjižnica Litija vas vabi na praznovanje 150-letnice Narodne čitalnice v Šmartnem pri Litiji. Bogato kulturno življenje kraja v sedanosti ima nedvomno bogate korenine v preteklosti. Praznovanje visokega jubileja bosta obogatili gospa Vesna Horžen, predsednica Združenja splošnih knjižnic, in kantavtorica ter skladateljica Ditka z glasbenim recitalom. Že naslov slovesnosti nosi pomembno sporočilo

Zahvala

Avtor članka: Dom Tisje

Manj sveč za manj grobov – prispevke namenili Domu Tisje.

Prostovoljci so v akciji Manj svečk za manj grobov zbrali 616,10 EUR.

Obiskovalci pokopališča v Šmartnem pri Litiji so namesto nakupa svečk denar namenili stanovalcem Doma Tisje za nakup terapevtskega pripomočka.

Predaja sredstev je potekala na dogodku, ki so se ga udeležili župan Občine Šmartno pri Litiji, g. Rajko Meserko, podžupanja Občine Litija, ga. Lijana Lovše, in koordinatorka akcije, ga. Veronika Jesenšek.

Na prireditvi so nas s kulturnim programom razveselile članice Ženske vokalne skupine Lipa, ki so medse povabile tudi g. Darka Vidica. Njihovi ubrani glasovi in lepe misli so navdušili stanovalce Doma Tisje v domski jedilnici. Direktorica Doma Tisje, ga. Irena Špela Cvetežar, je zbrana sredstva sprejela s

Članice Ženske vokalne skupine Lipa, na sredini ga. Lijana Lovše, ga. Irena Špela Cvetežar in ga. Veronika Jesenšek

hvaležnostjo in dejala, da jih bodo namenili za nakup fizioterapevtskega pripomočka, s katerim pomagajo stanovalcem ohranjati

gibljivost nog. Iskrena hvala vsem prostovoljcem in donatorjem in nastopajočim za prijetno druženje.

Ferija Lainščka: »Žive so stopinje v prahu in skrivnosti so v sledih.«
Vabljeni v atrij gradu Bogenšperk v petek, 3. junija 2022, ob 19. uri.

TEDEN VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA

IC Geoss je bil uspešen pri prijavi za območnega koordinatorskega izvedbi akcije Tedni vseživljenjskega učenja (TVU). Gre za najvidnejšo kampanjo, ki poteka po celi Sloveniji in spodbuja vseživljenjsko učenje. V akciji, ki bo potekala od 9. maja do 12. junija, bo sodelovala tudi Knjižnica Litija. Sodelovali bomo s Tačkovim festivalom in s slovesnostjo ob 150-letnici čitalništva.

PARADA UČENJA

V tednu vseživljenjskega učenja bo Knjižnica Litija sodelovala v Paradi učenja. Gre za enodnevni dogodek, povezan s promocijo vseh oblik učenja in izobraževanja, ki bo potekal 25. maja 2022. V dopoldanskem času bo potekalo dogajanje na odru (plesni, pevski nastop ipd.), pa tudi predstavitve na stojnicah ter spremljevalne dejavnosti (dogodki) na sedežu sodelujočih organizacij. Rdeča nit dogodka je Učenje nekoč, danes in jutri. Knjižnica Litija kot promotorka branja bo na dogodku sodelovala s stojnico pred IC Geoss med 10. in 14. uro. Podarjali bomo knjige, brezplačno vpisovali nove člane ... Vabljeni!

TAČKOV FESTIVAL 2022

Letošnji Tačkov festival bo potekal, kot je pred pojavom epidemije. V tednu od 6. do 10. junija bodo v Litiji v dopoldanskem času v ustanovah potekale organizirane predstave – v muzeju, glasbeni šoli, kulturnem centru in knjižnici. Zaključek festivala v petek popoldne bo v parku pred KC Litija. Tačkov natečaj za otroke že poteka, več pa na spletni strani Knjižnice Litija. Vabljeni k sodelovanju!

»Žive so stopinje v prahu in skrivnosti so v sledih.« (Feri Lainšček)

150 let Narodne čitalnice v Šmartnem pri Litiji

Knjižnica Litija vabi na grad Bogenšperk v petek, 3. junija 2022, ob 19. uri.

Slovesnost nam bosta polepšali predsednica Združenja splošnih knjižnic gospa Vesna Horžen in kantavtorica ter skladateljica Ditka.

Odprtje vinskega regala Vinogradniškega društva ŠTUC v kleti gradu Bogenšperk

Avtorica članka: Petra Bolha

V mesecu aprilu je Vinogradniško društvo ŠTUC svojemu uspešnemu delovanju dodalo nov mejnik – njihova vina so dobila mesto v kleti gradu Bogenšperk. Društvo, ki deluje že od leta 2005, danes

Odprtje vinskega regala Vinogradniškega društva ŠTUC

zdrružuje več kot 150 članov. ŠTUC organizira strokovna izobraževanja in spodbuja vinogradniško dejavnost tudi pri mladih.

Svoja vina redno pošiljajo na ocenjevanja in z vsakim letom prejmejo več priznanj ter pohval. Slavnostnega dogodka v kleti gradu Bogenšperk so se udeležili člani Vinogradniškega društva ŠTUC, zbrane so nagovorili župan Občine Šmartno pri Litiji, Rajko Meserko, predsednik upravnega odbora Zveze društev vinogradnikov Dolenjske, Miran Jurak, kralj cvička, Matjaž Golob, nato pa sta podpredsednik ŠTUC-a Jože Perme in šmarnski župan vinski regal slavnostno odprla in izročila svojemu namenu. ŠTUC-eva vina bodo tako skupaj z vini Kleti Brda, vini Vinske kleti Metlika in vini vipavskih vinarjev iz vasi Slap doprinesla k izjemno bogati in pestri ponudbi grajske vinske kleti. Za dobro vzdušje na dogodku so poskrbeli izjemni glasbeniki, solist Darko Vidic, Zasavski rogisti Vasja, Gašper, Špela in Lovro Namestnik, Aleš Šuštaršič, Sebastjan Kužnik in Grega Maren.

Nova muzejska trgovina na Bogenšperku

Avtorica članka: Marta Kotar

V vhodni veži muzeja na gradu Bogenšperk smo v četrtek, 21. aprila, odprli novo grajsko trgovino. Naši obiskovalci bodo tako odslej v novo urejenem prostoru lahko pridobili vse turistične informacije o našem grajskem biseru in občini Šmartno pri Litiji ter kupili izvirne spominke.

Še posebej nas veseli, da lahko domačim in tujim obiskovalcem v novi trgovini ponudimo izdelke lastne blagovne znamke Wagensperg, številne izdelke, ki so jih za nas pripravili lokalni ponudniki in obrtniki, čudovite spominke ter publikacije, ki predstavljajo našo lokalno zgodovino. Veseli smo, da smo dobili prostor za promocijo in prodajo izdelkov, s pomočjo katerega bomo še dodatno prispevali k turističnemu razvoju domačega kraja. Grajska trgovina je odprta vsak dan v odpiralnem času muzeja. Na gradu bomo tudi med poletno sezono nadaljevali s tedenskimi javnimi vodenji po muzejskih in galerijskih razstavah, toda odslej ob nedeljah ob 11. uri. Vabljeni na ogled grajske trgovine in k nakupu artiklov ter udeležbi na javnih vodenjih.

Festival Bogenšperk 2022

Avtorica članka: Petra Bolha

Festival Bogenšperk se letos vrača v novi, sveži podobi ter z izjemno pestrim in kvalitetnim programom, ki se bo odvijal vse od konca meseca maja do konca septembra na različnih prizoriščih na gradu Bogenšperk in v središču Šmartnega.

Z vsebino festivala nagovarjamo širok krog obiskovalcev, poskrbljeno bo tako za ljubitelje popularne kot klasične glasbe, vrhunske kulinarike, gledališča in kina, likovnih umetnosti in literature, prav posebne aktivnosti smo pripravili tudi za naše najmlajše obiskovalce.

Letošnje festivalsko poletje se vam bo gotovo zapisalo v spomin tudi po zvonečih imenih: Joker Out, Jan Plestenjak, Nina Pušlar in Batista Cadillac!

Več o programu si lahko preberete na koledarju Festivala Bogenšperk 2022, spremljajte nas tudi na spletu (Facebook Grad Bogenšperk in TIC Šmartno pri Litiji, www.bogensperk.si in www.smartno.si).

Preživite poletje na Bogenšperku!

FESTIVAL BOGENŠPERK

maj

27. DAN PENINE WAGENSBERG
Glasbeno-kulinarčni dogodek
18:00, Grad Bogenšperk

junij

3. 150 LET NARODNE ČITALNICE
v Šmartnem pri Litiji
Slavnostna akademija
19:00, Grad Bogenšperk

8. Mednarodni grafični projekt:
LIFELINES / LEBENSLINIEN /
LINIJE ŽIVLJENJA
Razstava
18:00, Grad Bogenšperk

8. Mladinski komorni orkester
RHEIN-NECKAR
Koncert
20:00, Grad Bogenšperk

www.bogensperk.si
www.smartno.si

10. JOKER OUT
Koncert
21:00, Grad Bogenšperk

12. KINO POD ZVEZDAMI
Predvajanje filma
21:00, Grad Bogenšperk

17. PAVLOV IN PREDOR:
OD IDEJE DO ALBUMA
Pogovor in koncert
19:00 in 20:30, Grad Bogenšperk

julij

1. JAN PLESTENJAK
Koncert
21:00, Grad Bogenšperk

8. RESNO MOTENI
KUD VAJKARD
Gledališka predstava
20:00, Grad Bogenšperk

15. OKUSI Z GRADU
Kulinarčni dogodek
18:00, Grad Bogenšperk

23. NINA PUŠLAR
Koncert
20:30, Grad Bogenšperk

avgust

4. SPREHOD
skozí Grumovo Šmartno
Literarni sprehod
18:00, Šmartno pri Litiji

16. Sevič Brežice:
FEDERICO TOFFANO (IT)
Koncert klasične glasbe
19:00 predtak, 20:00 koncert; Grad Bogenšperk

17. G. J. Mendel in mukotrpna
zgodba o genih -
LUCIE SEIFERTOVÁ
Razstava
18:00, Grad Bogenšperk

19. ŠMARTNO KUHA
Kulinarčni dogodek
15:00, Šmartno pri Litiji

do 22. GRAJSKE POČITNICE
Počitniški program za otroke
8:00 - 16:00, Grad Bogenšperk

24. RAZSTAVA GRAFIK LILA
Razstava
18:00, Grad Bogenšperk

26. OKUSI Z GRADU²
Kulinarčni dogodek
18:00, Grad Bogenšperk

september

2. BATISTA CADILLAC
Koncert
20:00, Grad Bogenšperk

17. RAZGIBANO
v novo šolsko leto
Aktivnosti za otroke
10:00, Grad Bogenšperk

23. KONCERT BAROČNE GLASBE
Koncert
19:00, Grad Bogenšperk

24. VALVASORJEV POHOD
9:00, Šmartno pri Litiji

25. OKTET VALVASOR
Koncert
15:00, Grad Bogenšperk

29. ZNANSTVENI SIMPOZIJ ob
350. obletnici Valvasorjevega
prihoda na Bogenšperk
Znanstveni simpozij
09:00, Grad Bogenšperk

JAVNI ZAVOD
BOGENŠPERK

i 01 898 78 67 in 01 898 76 64
info@bogensperk.si

f Grad Bogenšperk
TIC Šmartno pri Litiji

ODREŽI IN SHRANI ZA DOŽIVETO POLETJE

FESTIVAL BOGENŠPERK

j u n i j

3. 150 LET NARODNE ČITALNICE
v Šmartnem pri Litiji
Slavnostna akademija
19:00, Grad Bogenšperk

8. Mednarodni grafični projekt:
LIFELINES / LEBENSLINIEN /
LINIJE ŽIVLJENJA
Razstava
18:00, Grad Bogenšperk

8. Mladinski komorni orkester
RHEIN-NECKAR
Koncert
20:00, Grad Bogenšperk

10. JOKER OUT
Koncert
21:00, Grad Bogenšperk

12. KINO POD ZVEZDAMI
Predvajanje filma
21:00, Grad Bogenšperk

17. PAVLOV IN PREDOR:
OD IDEJE DO ALBUMA
Pogovor in koncert
19:00 in 20:30, Grad Bogenšperk

www.bogensperk.si
www.smartno.si

Grad Bogenšperk
TIC Šmartno pri Litiji

01 898 78 67 in 01 898 76 64
info@bogensperk.si

JAVNI ZAVOD
BOGENŠPERK

Šmartno

Velikonočni blagoslov traktorjev in traktoristov

Avtorica članka: Petra Bolha

Na velikonočni ponedeljek je središče Šmartnega zavzelo več kot 80 traktorjev in množica traktoristov in gledalcev, ki so se udeležili že tradicionalnega blagoslova traktorjev v Šmartnem pri Litiji, ki sta ga organizirala Župnija Šmartno pri Litiji in Javni zavod Bogenšperk.

Pred cerkvijo sv. Martina je tako zbrane blagoslovil župnik Marko Mohor Stegnar, dogajanje pa se je nadaljevalo v Veliki Kostrevnici, kjer sta bila na »Traktor afterpartiju« razglašena najstarejši in najlepše okrašeni traktor, njuna lastnika pa sta prejela uporabni nagradi. To sta bila Dušan Žibert z najstarejšim traktorjem (letnik 1954) in Oton Muzga z najlepše okrašenim. Vsem želimo uspešno in varno delo ter predvsem dobro letino.

Utrinki z Blagoslova traktorjev 2022

LAS projekt

Točka za starejše

Avtorica članka: Anita Molka

LAS Srce Slovenije je 28. marca 2022 v okviru LAS projekta »Točka za starejše« organiziral prvo delavnico »aktivacija prostovoljstva« za bodoče koordinatorje točk za starejše in zainteresirane prostovoljce. Tokrat se je delavnica izvedla v živo v sejni sobi Občine Litija, udeležilo pa se je 21 oseb iz različnih organizacij, in sicer Društvo upokojencev Šmartno pri Litiji, Občina Litija, Dom Tisje, Kulturno društvo Javorje, Krajevni odbor Rdečega križa Rafole, Društvo upokojencev Lukovica, Zavod Oreli, Razvojni center Srca Slovenije, LAS Srce Slovenije in nekateri prostovoljci, ki v projektu prepoznajo svoje poslanstvo.

LAS projekt se izvaja v občinah Litija, Šmartno pri Litiji in Lukovica, cilj pa je v vsaki izmed občin ustanoviti »Točko za starejše« po modelu dobre prakse Zavoda Oreli iz Kamnika, na kateri bodo starejši pridobili vse informacije in podporo na enem mestu, tako na info točki kot preko mreže prostovoljcev. V prvi fazi projekta se bo znanje predalo preko predavanj in delavnic, usmerjenih v delo s starejšimi uporabniki na terenu, namenjene pa so bodočim koordinatorjem točk in zainteresiranim prostovolj-

cem, ki želijo širiti svoje znanje in aktivno sodelovati v mreži prostovoljcev.

Prostovoljstvo pokriva potrebe ljudi v družbi, prispeva k boljšemu življenju posameznika, ščiti interese tistih, ki so na različne načine ogroženi ali odrinjeni na rob družbe. Model Zavoda Oreli za starejše je nastal iz prakse in na osnovi dolgoletnega dela. Podprt je s strokovnim znanjem izvajalcev in vključuje vse generacije prostovoljcev, ki delajo na področju medgeneracijskega sožitja ter pomoči starejšim občanom v lokalnem okolju. Delavnico je zelo navdihujoče vodila **Martina Ozimek**, direktorica Zavoda Oreli. Vsi udeleženci so sodelovali s svojimi izkušnjami ter tako soustvarjali kvalitetna nova in uporabna znanja za razvoj prostovoljstva v domačem okolju. Po predstavitvi vsakega udeleženca je bilo jasno, da je skupina zelo močna in da so s srcem pri skrbi za starejše. Spoznali smo delovanje **Zavoda Oreli**, kako so razvili lokalni model za podporo starejšim, na kakšen način pridobivajo in zadržijo prostovoljce, kako jih izobražujejo in kako vzpostavljajo pogoje za delo. Sledilo je delo v treh skupinah, v katerih smo opisali, kako bi vzpostavili skupino prostovoljcev in kakšne aktivnosti bi izvajali ter tako dobili občutek, kako bi to potekalo v praksi.

Drugi del delavnice je potekal 30. marca preko spleta, ko so isti udeleženci spoznali psihofizične lastnosti starejših ljudi, vloge koordinatorja in mentorja za vodenje skupin prostovoljcev, pomembnost motivacije in spremljanja članov skupine za prostovoljsko delo, vsebine priprave prostovoljske pogod-

be, pridobili osnovne informacije o Etičnem kodeksu o prostovoljstvu ter Zakonu o prostovoljstvu.

Veseli nas, da se skozi LAS projekt razvija tako močna in povezana skupina, ki tudi zelo aktivno sodeluje na delavnicah in za katero verjamemo, da bo naredila konkreten premik na področju zagotavljanja pomoči starejšim. V kolikor delamo s srcem, je vse mogoče. Ali kot pravi ga. Ninna Kozorog iz društva Humanitarček: »Tisti, ki smo dovolj nori, da verjamemo, da bomo spremenili svet ... Ga na koncu tudi bomo.« Hvala, ker ste del te zgodbe!

V mesecu aprilu je bila organizirana naslednja delavnica na temo **projektnega vodenja**, ki jo je vodil **Roman Renner**, svetovalec Zavoda Oreli, nato pa še delavnica o **vzpostavitvi in vodenju informacijskih točk**, ki jo je vodila Špela Drobnič, prostovoljka Zavoda Oreli. V **drugi fazi** projekta bodo razvite in vzpostavljene »Točke za starejše«, **mreža sodelujočih organizacij in prostovoljcev ter storitve** za starejše. V kolikor se želite tudi vi vključiti v mrežo prostovoljcev, nas kontaktirajte na anita.molka@razvoj.si ali **01 896 27 10**.

Projekt sofinancirata Evropska unija iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja in Republika Slovenija v okviru Programa razvoja podeželja RS 2014–2020. Organ upravljanja, določen za izvajanje Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020, je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Za vsebino je odgovoren LAS Srce Slovenije.

So vodni izviri samoumevni?

Avtorica članka: Mija Bokal

Slovenija je ena izmed bolj vodnatih dežel v Evropi. Najčistejšo pitno vodo najdemo v neposeljenih hribovskih in gozdnatih predelih, ponekod pa še tudi neposredno ob vaseh. Mnogim turistom, ki jih pot zanese v našo zeleno deželjo, se zdi neverjetno, da lahko pijejo vodo iz pipe ter celo neposredno iz izvirov, saj je to v svetu že prava redkost. Z zavedanjem, da je potrebno naravne izvire pitne vode varovati in jih ohraniti za prihodnje rodove, je nastal projekt, v katerem sodeluje kot partner tudi lokalna akcijska skupina LAS Srce Slovenije.

Lani poleti smo na območju občine Šmartno pri Litiji ob pomoči domačinov popisali naslednje naravne vodne vire:

- korito v Zavrstniku,
- izvir Jeze, Šmartno pri Litiji,
- izvir Bajernik, Mala Kostevnica,
- Andrejezov izvir, Mala Kostevnica,
- izvir Ježce,
- izvir pod Bogenšperkom, ob cesti Šmartno–Bogenšperk,

Zagrič (foto: Julia Vodnjov)

- v Zelencu, Gradišče pri Litiji,
- Jablaniški potok, Zgornja Jablanica,
- travnik pri Spodnji Jablanici,
- izvir Krampljevec, Zagrič, Primskovo,
- Španov studenec, Velika Štanga,
- izvir v Dragovšku,
- izvir žive vode, Javorje,
- izvir v Riharjevcu,
- izvir v Javorju,
- izvir v Črnem Potoku,
- izvir Rakovnik.

Zanimali so nas zlasti tisti naravni viri pitne vode, ki so urejeni, dostopni in v uporabi, tako med domačini kot tudi pohodniki. Med navedenimi izviri smo tako izbrali **korito v Zavrstniku, Andrejezov izvir in izvir Krampljevec** kot tiste, ki jih bomo analizirali z vidika primernosti za pitje. V kolikor poznate še kakšen naraven izvir pitne vode, ki smo ga v popisu izpustili, nam to sporočite na mija.bokal@razvoj.si ali 01 896 27 13.

Dragi bralci, na nas vseh je, da skrbimo za

Jeze (foto: Anamarija Fortuna)

naravo in naše vodne izvire. Ni samoumevno, da so čisti, in še manj, da bodo takšni ostali!

Projekt Mreža vodnih poti v Kamniško-Savinjskih Alpah preko LAS Srce Slovenije sofinancirata Evropski kmetijski sklad in Republika Slovenija iz Programa razvoja podeželja za obdobje 2014–2020.

Trije mednarodni uvodni dogodki napovedujejo aktivno dogajanje v Srcu Slovenije

Avtorica članka: Anamarija Fortuna

Sledimo naši viziji, saj želimo še aktivneje pristopiti k spodbujanju razvoja zelenega podjetništva in trajnostnega turizma v Sloveniji ter se zavzemati za kakovostnejše življenje starejših tudi na področju oskrbe starejših na domu. Tako ni naključje, da smo se z mednarodnimi partnerji v okviru treh Erasmus + projektov zavezali k jasnim ciljem za digitalno in zeleno transformacijo ter za odločno soočanje z demografskimi in podnebnimi spremembami.

12. januarja 2022 smo se udeležili uvodnega srečanja projekta **Young GREENtrepreneurs za inovativne pristope in promocijo zelenega podjetništva med mladimi**. S projektom bomo mlade opolnomočili z inovativnimi digitalnimi orodji za razvoj novih veščin, kompetenc in praktičnega znanja s področja zelenega podjetništva. Z izobraževalnimi vsebinami bomo mlade podjetnike in nadobudne bodoče podjetnike usmerjali k razvoju »zelenih produktov«. Mladi med 15. in 29. letom starosti se bodo prav tako lahko udeležili izobraževanja o »zelenem podjetništvu«, ki naslavlja vse najpomembnejše tematike naše prihodnosti: zdravje, varovanje voda, čista energija, trajnostni razvoj itd.

19. januarja 2022 smo organizirali prvo srečanje partnerjev projekta **Digital generations**, ki ga vodimo, v projekt pa smo kot partnerja vključili tudi Občino Kamnik. Med prvimi aktivnostmi smo skupaj s partnerji začeli z **raziskavo vplivov izolacije na starejše ljudi ter o komunikacijskih in ustvarjalnih potrebah starejših**. Uvodni koraki se bodo nadaljevali v smeri identifikacije digitalnih veščin starejših. Omenjeno je usmerjeno v končni cilj projekta – v **razvoj orodij za spodbujanje digitalne ustvarjalnosti starejših**. Mladi od 18 do 30 let se bodo usposobili za delo s starejšimi in jim individualno pomagali pri izboljšanju ustvarjalnosti, izražanja ter komuniciranja preko digitalnih orodij.

Zadnji izmed treh pa je bil uvodni dogodek na projektu **RE-CONNECT**, ki je potekal 26. januarja 2022. S projektom RE-CONNECT želimo pospešiti razvoj kompetenc turističnega osebja na odmaknjenih turističnih destinacijah z izvajanjem bolj zelenega in digitalnega razvojnega pristopa. V začetni fazi projekta bo razvito **digitalno središče namenjeno lokalnemu turističnemu osebju**, da v skupni mreži delijo svoje izkušnje, izzive in najboljše delovne prakse. S širokim naborom **izobraževanj za turistične gostitelje, izvajalce, ponudnike in njihove podporne organizacije** bo projekt spodbujal gospodarski potencial na podeželskih območjih, spodbudil razvoj konkurenčnega turizma ter povečal digitalne in trajnostne kompetence turističnega kadra na podeželju.

O vseh nadaljnjih rezultatih in priložnostih tudi za vaše sodelovanje vas bomo obveščali v lokalnih časopisih ter preko digitalnih omrežij. Zagotovo se srečamo na številnih dogodkih tudi v vašem kraju.

Turizem smo ljudje! tudi v Srcu Slovenije

Avtorica članka: Anamarija Fortuna

Da to leto žanjemo sadove zares delovnega preteklega leta smo že večkrat izpostavili in tudi tokrat se lahko pohvalimo z novim dosežkom. Prejeli smo namreč odlično novico o **potrditvi novega turističnega projekta HyPro4SD (Erasmus+ – partnerstvo za inovacije)**. Ob upoštevanju pomembne vloge turistične industrije pri trajnostnem razvoju smo se povezali z organizacijami iz kar šestih evropskih držav in skupaj prepoznali jasne potrebe po takojšnjem ukrepanju za razvoj bolj trajnostnega in digitaliziranega turističnega sektorja.

Projekt bo maksimalno potencial turizma kot gonila trajnostne rasti. S projektom bomo na območje Srca Slovenije vpeljali pametne, učinkovite in trajnostne rešitve za turistični sektor, omogočil pa nam bo inovativen in celosten pristop k izobraževanju in podpori obstoječim in bodočim akterjem trajnostnega turizma (ti so lahko vodje turističnih projektov in iniciativ, po-

samezni turistični ponudniki ali študentje). Projekt je odlično strukturiran, saj bodo vsi rezultati izhajali iz poglobljene analize trga dela in kriterijev za razvoj novih delovnih mest v turističnem sektorju. Na podlagi tega bo nastal izobraževalni program za akterje turističnega sektorja, ki bo vključeval specifične potrebe našega okolja, a se bo v svojem bistvu navezoval na trajnostne in zelene vsebine. Turizem smo ljudje in ljudje ustvarjamo

turizem. In prav v vsakega posameznika, ki soustvarja turistične zgodbe je potrebno vlagati, mu omogočiti nove priložnosti za razvoj, nova znanja, orodja za delo in priložnosti za rast. Ker verjamemo v človeški kapital, bomo zagotovo ta projekt namenili v čim večji možni meri vsakemu, ki si želi soustvarjati nove, kvalitetne in trajnostne zgodbe v Srcu Slovenije.

Ste z nami? Veseli bomo, če nam sporočite svoj interes za sodelovanje na info@razvoj.si.

Prostovoljci v programu Starejši za starejše ne mirujejo

Avtorica članka: Nada Pintar

Konec meseca marca so se koordinatorke iz programa Starejši za starejše iz društev upokojencev Litija, Šmartno pri Litiji in Gabrovka po dveletnem premoru udeležile rednega letnega tridnevnega izobraževanja v Izoli, ki je potekalo pod pokroviteljstvom Zveze društev upokojencev Slovenije.

Na izobraževanju so največ pozornosti posvetili naraščajočemu obolenju starejših za demenco. V letošnjem letu bodo veliko časa porabili za ugotavljanje potreb na terenu po e-oskrbi, ki jo ponuja Telekom Slovenije. Telekom je preko javnega razpisa pridobil evropska sredstva, s katerimi se bo v Sloveniji lahko pridobilo 5000 mest za navedeno e-oskrbo. ZDUS je konzorcijski partner, ki bo poskrbel, da bodo ta mesta razdeljena po regijah. Za Zasavsko regijo naj bi jih bilo zagotovljenih 150. Starejše osebe, ki bodo izpolnjevale določene pogoje, bodo to storitev prejele brezplačno za 18 mesecev, kasneje pa naj bi to pravico zagotavljal Zakon o dolgotrajni oskrbi.

Tudi Občina Šmartno pri Litiji zagotavlja to storitev brezplačno svojim občanom, starim nad 65 let, pod pogoji, ki so navedeni v javnem pozivu na spletni strani Občine Šmartno pri Litiji.

Na sestanku zasavskih koordinatoric programa Starejši za starejše so za letošnji slogan ob dnevu za spremembe »Soustvarjamo skupnost« pripravile obiske domov za starejše v svojih občinah.

Svoje moči so združili prostovoljci in prostovoljke v društvih Litija, Šmartno pri Litiji, Gabrovka in Dole ob organizaciji prireditve, ki jo pripravijo v okviru akcije slovenske filantropije »Dan za spremembe«. V soboto, 9. aprila, so obiskali Dom Tisje v Črnem Potoku in njihovo enoto v Litiji.

Kulturni program so pripravili člani DU Litija in članica VDC Litija Marija Pirc s svojim plesnim vložkom. Vse navzoče je nagovorila koordinatorica DU Gabrovka Helena Perko.

V nagovoru je poudarila pomen projekta slovenske filantropije »Dan za spremembe«, h kateremu so povabljeni vsi ljudje iz Slovenije, da sooblikujejo boljšo družbo, tako da se v svojem okolju povežejo v akcije, ki lahko rešujejo aktualne probleme in izboljšujejo kakovost bivanja. Vsako leto v mesecu aprilu nagovarja prebivalce Slovenije s sloganom »Ne prepuščaj se toku, spreminjaj tudi ti«, da vsaj za en dan postanemo prostovoljci in prostovoljke. Vsem navzočim je zagotovila, da se vsi veselimo trenutkov, ko se lahko podružimo in poveselimo, dokler nam vsaj delno to omogočajo sproščeni ukrepi, ki so nas sicer že več kot dve leti odpravili v samoto in osamo.

Zahvalila se je vsem navzočim, da so jih sprejeli medse in prisluhnili kulturnemu programu, prav tako pa tudi osebjem, ki je pripravilo vse potrebno za sprejem. Prostovoljke iz ostalih treh društev so pripravile pecivo za oskrbovance domov.

Iz dela OZ RK Litija

Avtorici članka: Danica Sveršina in Irena Videc

KRVODAJALSTVO

Letošnja prva redna krvodajalska akcija je potekala 2. 3. 2022 v Osnovni šoli Gradec v Litiji. Zaradi zaščite krvodajalcev in zaposlenih ter preprečevanja možnih prenosov bolezni krvodajalske akcije še vedno potekajo prilagojeno, torej s predhodnim naročanjem krvodajalcev. Krvodajalske akcije se je udeležilo 134 krvodajalcev, ki se jim zahvaljujemo za udeležbo in darovano kri. Zahvaljujemo se tudi Osnovni šoli Gradec za sodelovanje pri uspešno izvedeni krvodajalski akciji. Zahvalili smo se krvodajalcem za večkrat darovano kri.

POMOČ IZ SKLADA EU

Iz Sklada EU za pomoč najbolj ogroženim in razpisa REACT-EU/COVID-19 smo prejeli prehranske pakete za socialno šibke z našega območja. Prostovoljci po krajevnih organizacijah so v mesecu marcu pričeli z razdeljevanjem paketov pomoči.

ZBIRANJE POMOČI ZA UKRAJINO

Rdeči križ Slovenije se pridružuje naporom kolegov iz Ukrajine in sosednjih držav pri zagotavljanju osnovnih potrebščin za ljudi v Ukrajini in tiste, ki so jo morali zapustiti. V ta namen še vedno zbiramo finančna sredstva za pomoč. Ta bodo namenjena Rdečemu križu Ukrajine, da bi ta zagotovil takojšnjo pomoč najbolj ranljivim prebivalcem, ter za potrebe, ki bodo zaradi konflikta nastale v obmejnih državah.

Odziv na zbiranje materialnih dobrin je bil velik. V marcu so materialno pomoč zbirali v Gimnaziji Litija, OŠ Gradec s podružničnimi šolami ter v Krajevni organizaciji Rdečega križa Sava. Pomoč so v marcu in aprilu zbirali tudi v OŠ Litija. Skupaj je bilo zbrano: 801 kg hrane z daljšim rokom uporabe, 692 kg higienskih pripomočkov ter 33 kg prve pomoči in ostalega sanitetnega materiala.

Zbrana materialna pomoč je bila odpeljana v državni logistični center v Roje. Zahvaljujemo se vam za vašo solidarnost!

OBISK V DOMU TISJE

V Domu Tisje smo ob materinskem dnevu skupaj s predsednico Krajevne organizacije Rdečega križa Litija obiskali starejše gospe iz Litije. Po pogovoru in obujanju spominov smo sklenili, da jih čim prej zopet obiščemo.

ZBIRANJE HRANE V LIDLU

Prejeli smo prijazno povabilo trgovine Lidl v Litiji. V Lidlu Slovenija si prizadevajo ustvarjati boljši svet za posameznike in družine, zato nadaljujejo s projektom zbiranja prehranskih izdelkov z daljšim rokom trajanja. S trgovino Lidl v Litiji sodelujemo že vrsto let, naši organizaciji so omogočili zbiranje hrane za ljudi v stiski. Zbiranje izdelkov in hrane z daljšim rokom trajanja bo potekalo **od 3. 5. do 30. 6. 2022.**

Hvala vsem, ki boste prispevali!

RAZPIS ZA VODITELJE NA ZDRAVSTVENEM LETOVANJU IN KOLONIJI OTROK V PUNATU NA OTOKU KRKU IN NA DEBELEM RTIČU 2022

Rdeči križ Slovenije – Območno združenje Litija organizira zdravstveno letovanje in kolonijo otrok v MPD Frankopan v Punatu na otoku Krku 3. 7.–13. 7. 2022 in v Mladinskem zdravilišču in letovišču RKS na Debelem rtiču 16. 8.–23. 8. 2022. K sodelovanju vabimo prostovoljke/-ce za vodenje skupin otrok in mladostnikov, starih od 6 do 14 let. Kandidati morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

- starost najmanj 20 let,
- študentje in diplomanti pedagoške, zdravstvene ali druge ustrezne smeri,
- izkušnje pri delu z otroki,
- znanje osnovnih plavalnih veščin.

Prijave zbiramo na naslovu RKS Območno združenje Litija, Trg na Stavbah 1, Litija ali na elektronsko pošto litija.ozrk@ozrks.si.

Ustvarimo boljši svet

V slovo Klari Ureh

Avtor članka: Dom Tisje

V začetku aprila je naš dom zapustila Klara Ureh, ki je v Dom Tisje prišla kot mlado, 23-letno dekle. Dom Tisje je bil njena mladost, dom, kjer je preživela odraslo dobo, in njeno zatočišče v zrelih, srebrnih letih. Na enoti Grajske gospe je bila doma. Njen strah, da bi morala oditi in zapustiti dom, smo poznali vsi zaposleni. Nenehno je zaposlene spraševala, če bo morala kam iti. Vsi smo ji neprestano odgovarjali: »Ne, Klara, nikamor ne bo treba oditi.« To je bilo za njo najpomembnejše, da bo lahko ostala, da bo imela DOM. Bila je naša Klara. Dom Tisje je bil njen dom. Potrebovala je ljubezen, pozornost, pohvalo, kot mi vsi. To je od nas sprejemala na svoj način. Tudi pohvale. V kolikor je nismo pohvalili za obisk ali delo, je to storila sama. »Sem pridna, pobiram smeti,« nam je rekla.

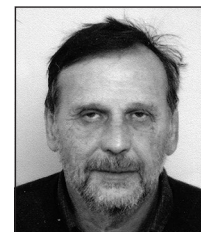
Za »svojo« so jo sprejeli tudi svojci in obiskovalci, ki so prihajali v Dom Tisje. Kot del Doma Tisje. Svoj prostorček za kajenje je imela levo ali desno od vhoda. Pozdravljala je mimoidoče, jih prosila za to ali ono reč. Mnogi svojci in obiskovalci so jo sprejeli kot osebo, ki poleg svojih najdražjih obišejo tudi Klaro, ji kaj prinesejo, kaj kupijo. Najbolj je bila vesela cigaret, oblačil in Ore. Vesela je bila tudi šopka rož. Mnogi so za njo spraševali tudi po tem, ko niso več prihajali v naš dom.

Po 52 letih smo se zaposleni Doma Tisje na šmarskem pokopališču poslovili od naše Klare. Izrekli smo ji poslovilne besede in ji zapeli v slovo. Odšla je v nov dom, kjer ji ne bo treba iti nikamor več.

In memoriam Dare Avsec (1957–2022)

Avtor članka: Marjan Lukačič, predsednik kulturno športno društvo Velika Štanga

Ob mnogo prezgodnji smrti Dareteta smo se člani Kulturno športnega društva Velika Štanga spraševali, ali te res ni več med nami, da smo izgubili dobrega člana, balinarja, predvsem prijatelja, ki je znal zmeraj prisluhniti, svetovati, kako se približa ali zbije balinarska krogla. Ob tvojem najljubšem lovstvu si vedno našel še čas za balinanje tu pri nas v Štangi, kjer nisi zamudil trenutka zanj.

Balinal si v OBRL ligi, hodil na turnirje širom Slovenije, če si imel čas zaradi kmetije pa še dvakrat do trikrat na teden s Prežganja k nam v Štango. Ne moremo verjeti, da si bil še nekaj mesecev nazaj z nami na balinišču v Štangi, kjer smo vrgli eno ali dve partiji balinanja, žal s teboj zadnjič. Prizadela te je huda bolezen in ob vseh prizadevanjih zdravstva in ostalih si izgubil boj za življenje.

Člani KŠD Velika Štanga se ti globoko klanjamo, vendar, tudi če te ni več med nami, boš v mislih ter srcih živel večno. Dare, hvala ti, ker si rad prihajal v naš kraj, hvala ti za vse nepozabne trenutke, ki si jih delil z nami, hvala ti iz srca, da si bil naš član in prijatelj.

Naj tvoj spomin ostane še dolgo med nami.

Poročilo KŠD Velika Štanga za leto 2021

Avtor članka: Marjan Lukančič, predsednik

V letu 2021 smo kljub situaciji zaradi covid-19 kar nekaj postorili na športnem parku Komun.

V februarju smo kupili šest električnih drogov za potrebe lovilnih mrež na igrišču, pripravila so se drva za kurjavo pozimi na samem balinišču. Potem smo istega meseca odstranili stare drogove in dotrajane mreže na nogometnem igrišču ter prepleskali nove železne drogove za potrebe novih lovilnih mrež, ki smo ji tudi namestili ob prejšnji postavitvi drogov. Maja meseca

smo pričeli balinarsko tekmovanje v OBRL ligi.

Največji izziv nam je bila menjava stare dotrajane kritine na balinišču, kjer je bilo potrebno odstraniti staro in namestiti novo, ki jo je namestila Jesihova družba Francija Kremžarja. Pri tem smo tudi člani društva poprijeli za delo in balinišče ter samo društvo se lahko pohvali, da imata lepo novo streho na samem objektu.

Junija smo gostili zaključni turnir OBRL lige, v kateri je sodelovalo šest ekip. Prvak OBRL lige za leto 2020/2021 je postala ekipa Velike Štange 1, drugo mesto je osvojila ekipa MDI 1 Litija in tretje Velika Štanga 2. Zmagovalec turnirja je bila ekipa MDI 1 Litija, drugo mesto je zasedla Velika Štanga 1 in tretje DU Jevnica. Naj bližalec je bil Darko Avsec. Tudi nogometaši so bili dejavni v OLMN ligi, v kateri pa vidnih uspehov ni bilo na vidiku, vendar prihaja nov čas in z njim tudi boljši časi in zmage. Balinarji smo se na povabilo balinarjev iz Straže na Dolenjskem udeležili turnirja

16 ekip, na katerem smo osvojili odlično četrto mesto. Balinarji smo se udeležili tudi turnirja na povabilo ŠD Budničar iz Količevega, na katerem smo zasedli zlato sredino.

Organizirali smo že osmi tradicionalni Antonov turnir v balinanju osmih ekip, na katerem je slavila prvo mesto ekipa ŠD Golišče, sledila sta DU Straža in DU Jevnica. Najboljši bližalec je bil Viktor Obolnar. Jeseni smo balinarji pričeli OBRL ligo 2021/22, ravno tako nogometaši OLMN ligo 2021/22.

Kulturno športno društvo Velika Štanga živi, se razvija ob pridnih, srčnih in predanih članih društva, na kar sem ponosen, tudi na to, da sem sam kamenček v tem lepem mozajku, ki krasi naše društvo.

Na koncu naj omenim, da je imelo društvo 12. 3. 2022 občni zbor z volitvami, na katerih je bil z večino izvoljen za novega/starega predsednika Marjan Lukančič za štiriletni mandat, ki je že peti. Hvala lepa članicam in članom društva za zaupano predsedovanje.

Lilin vrtiljak

Avtorica članka: Aleksandra Krnc

Začnimo Lilin vrtiljak s prijetno novico. Štirje naši člani so se s svojimi likovnimi deli uvrstili na tematsko razstavo za Zlato paleto 2022 – klasično slikarstvo: Aleksander Lavrenčič, Sabina Slana Cvikel, Aleksandra Krnc in Olya Čerema, ki se nam je pridružila pred kratkim.

Odpertje fotografske razstave Savske brežine nekoliko drugače se je zgodila v KC Litija, 28. 3. 2022. V kratkem otvoritve-

DRUŠTVO LITJSKI LIKOVNI ATELJE
LILA

nem programu so se predstavili člani sekcije Lila piše in ženska vokalna skupina Lipke. Navzoče sta nagovorila Jelka Jantol in Darko Vidic z JSKD.

Društvo Lila je sodelovalo tudi na razstavi Oglje – črno zlato v prostorih Občine Litija v sodelovanju s KS Dole pri Litiji in gozdarskim inštitutom.

V prostorih Knjižnice Litija smo postavili razstavo Savski mostovi, v knjižnici Šmartno pri Litiji pa je na ogled pregledna razstava, posvečena dnevu žensk. Odprta je bila z literarnim večerom društva, sekcije Lila piše. Nastopil je tudi glasbenik Marko Krebs. Dunja Polonca Guček, članica naše sekcije Lila piše, se je s pesmijo uvrstila v polfinale izbora za vitezinjo poezije.

Velikonočni ponedeljek na Primskovem

Avtor članka: Etnološko društvo Jurija Humarja

Etnološko društvo Jurija Humarja je na velikonočni ponedeljek 2022 pod primskovsko lipo organiziralo že 6. tekmovanje v sekanju pirhov. Dogodek smo tudi letos obogatili z blagoslovom motorjev in motoristov. Sekanju pirhov so se pridružili tudi pohodniki,

ki so prehodili Humarjevo pot v organizaciji Zavoda Levstikova pot.

Po maši je domači župnik msrg. Jože Hauptman najprej blagoslovil motorje in motoriste. Med tem časom so organizatorji zbirali prijave za tekmovanje. Pomerilo se je 118 tekmovalcev v petih kategorijah. Za tekmovanje so pripravili pravila. Vsak tekmovalec je imel v prvem krogu na voljo pet metov. Če je kovanec zadel pirh in ga ranil, je tekmovalec dobil eno točko, če je kovanec pristal v pirhu, pa tri točke. Po šest najboljših iz vsake kategorije je šlo v drugi krog oz. finale. Za prvo, drugo in tretje mesto v vsaki kategoriji so tekmovalci dobili medalje in lepe nagrade. Na prvih stopničkih so

bili Matevž Čebular, Nik Meserko, Tadeja Urh Zupan, Dušan Dragič in Janko Selan. Blagoslov motorjev in motoristov za srečno vožnjo, obujeni običaj sekanja pirhov, tekmovalje, spomini na stare čase, spomini na otroška leta, s soncem obsijani vrh Primskovske gore in druženje – čudovit velikonočni ponedeljek.

Člani Etnološkega društva Jurija Humarja Primskovo se iskreno zahvaljujejo vsem donatorjem, ki so nam pomagali in prispevali, da je prireditev lepo uspela. Zahvaljujemo se Zvonki Praznik za pirhe. Hvala Peskoku pu Kepa, d. o. o., Jožetu Adamljetu, s. p. in Mateju Adamljetu, s. p. za donirana sredstva. Nagrade za tekmovalce so prispevali Larti, d. o. o., Herz Kovina, d. o. o. in Trgograd, d. o. o.

Zaigraj, tamburica v Majšperku

Avtorica članka: Nataša Zavšek

Tamburaški orkester Šmartno se že več kot 15 let redno udeležuje vsakoletnih tamburaških srečanj. Tudi letošnjega regijskega festivala v Majšperku z naslovom Zaigraj, tamburica ni izpustil.

Kot ena redkih tamburaških zasedb v bližnji okolici se orkester udeležuje regijskih srečanj v bližnjih regijah, kot so: Primorska, Bela krajina in Štajerska. Letos je bilo za pripravo programa malo časa, minili so zgolj štiri tedni od prejšnjega projekta s koncertom na Radiu Prvi, poleg tega je orkester menjal še prostor za vaje, saj smo po dolgih dveh koronskih letih zopet dobili dovoljenje za izvedbo vaj v eni od učilnic Osnovne šole Šmartno pri Litiji. Umetniški vodja in dirigent **Štefan Vidic** je sestavil program, s katerim se je orkester predstavil na letošnjem regijskem festivalu:

- Julije Njikoš – Tempa,
- ljudska, prir.: Helena Vidic Lesjak – Venček koroških ljudskih,
- Emmerich Kalmann, arr.: Nataša Zavšek – Die Csardasfürstin.

Nastope tamburaških orkestrrov in skupin je strokovno spremljal **Damir Zajec**, ki je sodelujočim čestital za uspešen obstoj tekom zadnjih dveh let in ohranjanje visokega nivoja tamburaškega igranja. Poleg vsakotedenskih vaj, intenzivnih vikendov, izobraževanj, rednih nastopov in koncertov se šmarski tamburaši z namenom ohranjanja in napredovanja kvalitetnega tamburaškega izvajanja, s tem pa prepoznavnosti tako orkestra kot domačega okolja, v katerem orkester deluje, resno zavzemamo tudi za udeležbo na regijskih in državnih srečanjih, ki so tako revijalnega kot tekmovalnega značaja. Z uspešnim nastopom in prijetnimi vtisi tamburaških kolegov se veselimo jesenskega državnega festivala v Semiču.

Obenem vas **v nedeljo, 5. 6. 2022, ob 11. uri** vljudno vabimo na šmarski trg pred cerkvijo, kjer se bomo v okviru tedna ljubiteljske kulture predstavili s peštrim programom, ki ga že pripravljamo.

Nova zmaga v LIGI NLB in pokal za 3. mesto mlajših na turnirju »YMP«

Avtorja članka: Aleš Hauptman in Ernest Mrzel, RD Herz Šmartno

Pester mesec april je članski ekipi RD HERZ ŠMARTNO prinesel nove 3 točke v Ligi NLB! Najboljši posameznik – Benjamin Cirar – je bil po zmagi nad Mariborom izglasovan za naj igralca 22. kroga. Čestitke Beno in hvala vsem za vaš glas. Starejši dečki A (SDA) so se prebili v polfinale tekmovanja. Naši dečki letnika 2006/07 pa so nas izvrstno zastopali na mednarodnem turnirju »YMP« v Rovinju in domov prinesli pokal za 3. mesto!

Foto: Blaž Bratkovič

Poročilo aprilskih tekem članske ekipe RD Herz Šmartno:

2. 4. 2022, 20. krog RD Herz Šmartno : RK Dobova 29 : 29 (1)

9. 4. 2022, 21. krog RK Sviš Ivančna Gorica : RD Herz Šmartno 28 : 22 (2)

13. 4. 2022, 13. krog RD Herz Šmartno : RD LL Grosist Slovan (zaostala tekma) 19 : 30 (3)

23. 4. 2022, 22. krog RD Herz Šmartno : RK Maribor Branik 30 : 26 (4)

29. 4. 2022, 23. krog RD Herz Šmartno : RD Urbanscape Loka 27 : 33 (5)

(1) Rokometaši Herz Šmartnega so bili v Dvorani Pungrt proti Dobovi na pragu druge zmage v tej sezoni Lige NLB, na koncu pa sta obe ekipi osvojili točko. V 55. minuti so imeli lepo prednost treh golov (24:21), a so v končnici močno popustili. Izbranci Damjana Radanoviča so naredili delni izid 3 : 0, izenačujoči gol pa je v izdihljajih zadel Denis Ferenčak. V domači ekipi sta bila strelsko najučinkovitejša **Andraž Justin** z osmimi in **Benjamin Cirar** s sedmimi goli, v gostujoči pa Rudolf Zvonimir Šafranko s sedmimi.

(2) V Stični se je v prvem polčasu odvijal izenačen boj. Gostitelji so nekajkrat imeli tri gole prednosti, a so jim gostje v 26. minuti po голу **Janeza Gruma** povsem zadihali za ovratnik (9 : 10). Ekipa Sviša je temelje za zmago postavila sredi druge polovice tekme. V 47. minuti so si po голу Denisa

Zavodnika priigrali prednost šestih golov (21 : 15). Pri gostiteljih je bil strelsko najučinkovitejši Zavodnik z desetimi goli, pri gostih je **Andraž Justin** dosegel 5 zadelkov.

(3) Ljubljančani LL Grosist Slovan so tekmo začeli silovito in v deseti minuti vodili s 7 : 1. Prvi del obračuna so nekoliko bolje končali gostje in zaostanek zmanjšali na ulovljive tri gole (9 : 12). Gostje so na uvodu drugega polčasa razliko znova podvojili, kmalu pa povedli tudi za deset golov (22 : 12). Pri zasedbi Herz Šmartnega je bil z osmimi goli najbolj razpoložen **Benjamin Cirar**, pri gostih pa z 11 Aleksa Tufegdžić.

(4) Zasedba Maribor Branika je v osrednji Sloveniji doživela dvanajsti poraz v tej sezoni, Herz Šmartno pa je po drugi zmagi – na svojem računu ima tudi tri neodločene izide – zadnje mesto prepustil Ljubljani, ki je izgubila v Škofji Loki. Do 33. minute je bila tekma povsem odprta, nato pa so na igrišču zagospodarili gostitelji. V naslednjih šestih minutah so naredili delni izid 5 : 0 in povedli z 21 : 16. Izbranci domačega trenerja Aleša Šmejca so imeli nato do konca tekme v oblasti favorizirane Mariborčane, vseskozi so igrali zbrano in preudarno ter zaslužno zmagali.

V ekipi Herz Šmartnega sta bila najučinkovitejša **Benjamin Cirar** (Beno je bil izbran tudi za igralca 22. kroga Lige NLB – čestitke!), z osmimi in **Andraž Justin** s šestimi goli, v gostujoči pa Tadej Sok z osmimi in

Izidor Budja s petimi zadetki.

(5) Gostje so pričakovano in suvereno prišli do novih dveh točk. V prvem polčasu so si najvišjo prednost priigrali pri 12 : 9. Gostitelji so pred odmorom prišli še na 16 : 16. Že uvodne minute nadaljevanja pa so znova pokazale premoč Škofjeločanov. Vodstvo 23 : 20 so v 50. minuti nadgradili na 29 : 24 in razliko brez težav zadržali do konca. Jamnik z osmimi zadetki v Cingesar s šestimi sta bila gonilna sila pri gostih, za gostitelje pa je največ zadelkov dosegel **Janez Grum** (7).

S kom se bodo varovanci trenerja Aleša Šmejca pomerili v maju?

V maju se nam obetajo sklepne 3 tekme: 6. 5. gostovanje v Kopru, 21. 5. domača tekma z zasedbo Ormoža in 28. 5. zadnja tekma sezone v gosteh pri Slovanu.

Pri mlajših selekcijah še vedno navdušujejo starejši dečki A (SDA), ki so se uvrstili v polfinale tekmovanja. V četrtfinalni skupini C so zaostali le za Celjani (Celje 11, Šmartno 8, Slovenj G. 5, Ljubljana 0) in doživeli le en poraz. Kadetska ekipa je brez konkurence v skupini za razvrstitev od 19. do 24. mesta, kjer je v petih tekmah nanižala 5 zmag. Tudi ostale selekcije – mlajši dečki A, B in C in ekipe mini rokometa – uspešno nastopajo na različnih turnirjih po Sloveniji.

V mesecu aprilu sta se letnika 2006/2007 in 2008/2009 RD Herz Šmartnega udeležila močnega mednarodnega turnirja v Rovinju »Youth Movement Power (YMP2022)«. Dečki 2008/09 so končali na 10. mestu, 2006/07 oz. varovanci Roberta Šafariča pa so končali na 3. mestu in se domov vrnil s pokalom. Bravo fantje!

NI PREPOZNO, DA POSTANEŠ ROKOMETAŠ!! Vse fante od 5. do 9. razreda OŠ, ki jih zanima roket – VABIMO, da se vpišejo v ŠMARSKO ROKOMETNO ŠOLO.

Info: 040 629 384 ali info@rdsmartno.si

Vse novice glede nove sezone in spremljanja tekem bomo objavljali na naši Facebook in Instagram strani »RD HERZ ŠMARTNO«, kjer si lahko ogledate vse zadnje novice.

Bralce vabimo k nakupu **MAJICE** RD Herz Šmartno v vaši velikosti »**Borimo se za Šmartno!**«. Svojo si lahko priskrbite na naslednji tekmi pri blagajni Dvorane Pungrt.

Ali je vaša kurilna naprava vpisana v EviDim?

Avtor članka: Franc Dobravec, dimnikarski mojster

Ne čakajte, da zagori v vašem dimniku in vam bo to vprašanje postavil kdo drug kot dimnikar.

Aplikacija EviDim je evidenca, ki jo vodi in upravlja Ministrstvo za okolje in prostor, in med drugimi podatki vsebuje ta evidenca podatke o malih kurilnih napravah in dimnikarskih storitvah ter izdanih zapisnikih. Dostop do evidenc EviDim imajo ministrstvo, upravne enote in pristojni inšpektorati. Podatki iz evidenc se hranijo 15 let, nato se arhivirajo.

Dimnikarska družba vsako malo kurilno napravo vpiše v evidenco. Vpis nove male kurilne naprave se izvede ob prvem pregledu male kurilne naprave.

Dimnikar poleg računa izda tudi zapisnik o opravljenih dimnikarskih storitvah na vaši kurilni napravi. V zapisnik se vpišejo podatki o vaši mali kurilni napravi in podatki o izvedenih dimnikarskih storitvah ter morebitnih ugotovljenih pomanjkljivostih pri izvedbi pregleda ali meritve na mali kurilni napravi. Dimnikarska družba najkasneje v 30 dneh od opravljene dimnikarske storitve vpiše dimnikarske storitve v evidenco EviDim.

Dimniški požari se dogajajo, so resničnost, ki se ji ne moremo izogniti. Ne smemo jih jemati kot uspešne intervencije prostovoljnih gasilcev. Pri vsaki intervenciji obstaja neposredna nevarnost za življenje ljudi in premoženje večje vrednosti tako tistih, ki se jih rešuje, kot tistih, ki jih rešujejo.

Najpogosteje se dimniški požar zgodi, ko se visoke temperature, ki se sproščajo ob gorenju saj v jedru dimnika, prenesejo na zunanje stene dimnika. Pri klasično zidanih dimnikih se z dolgoletno uporabo pojavi iztrošenost materialov, tako malte kot vezivnega elementa kot same opeke, prisotne pa so tudi razpoke na samem dimniku. Visoke temperature ob gorenju saj v dimniku povzročajo tudi raztezanje materialov, posledično se povečajo tudi razpoke na zunanjih stenah dimnikov, če pa so v neposredni bližini prisotni gorljivi materiali, je v takšnih pogojih nastanek požara neizbežen.

Dimniški požari se ne dogajajo samo na starih in iztrošenih dimnikih, ampak se dogajajo tudi na novih dimnikih. Pri vsakem dimniškem požaru se lahko postavi pod vprašaj:

Ali sta bila kurilna naprava in z njo povezan odvod dimnih plinov pregledana?

Ali sta bila kurilna naprava in z njo povezan odvod dimnih plinov takšna:

- da pri normalni uporabi ni nevarnosti za požar,
- da pri normalni uporabi ni nevarnosti za zastrupitev z ogljikovim monoksidom, nastalim pri zgorevanju goriv,
- da pri normalni uporabi malih kurilnih naprav druge emisije snovi z dimnimi plini v zrak ne presegajo predpisanih mejnih vrednosti,
- da so z vidika izpolnjevanja osnovnih zahtev in neoporečnega obratovanja naprave pravilno vgrajene ter zagotavljajo neoporečno obratovanje.

Žal se veliko požarov zgodi na nepregledanih in neočiščenih kurilnih napravah in z njimi povezanimi odvodi dimnih plinov, kar pomeni, da na takšnih napravah dimnikarska družba ni opravljala dimnikarskih storitev in takšne kurilne naprave tudi niso vpisane v evidenco EviDim, za kar bi lahko rekli, da takšne kurilne naprave niso bile registrirane, če jih primerjamo z avtomobili. Avto, ki ni registriran, se ne sme voziti po cestah. Kurilna naprava, ki ni registrirana, se ne sme uporabljati. A kaj, ko kurilna naprava ni avto. Lahko je le en kaminček, ki ga je vgradil samograditelj in po možnosti priključil na kovinski dimnik, ta pa je mimo parketa, omar in lesenega ostrešja uspešno odvajal dimne pline na prosto. Toda kaj kmalu je ta kovinski dimnik zažarel, zelo se je segrela notranja kovinska cev, segrela se je izolacija in posledično tudi zunanja kovinska cev. Verjetno ni potrebno razlagati, kaj se je zgodilo s parketom, omaro, ostrešjem in na koncu s hišo.

In spet smo na začetku: **Ali je vaša kurilna naprava vpisana v EviDim?**

Cvetličarstvo »Rožica si«

Avtorica članka: Petra Planinšek

Moja pot med rožice se je začela že v najstniških letih, ko je mami s pomočjo očeta na noge postavila cvetličarno v centru Litije, kjer smo prej živeli. Marljivost in odrekanje sta obrodila sadove in postalo je družinsko podjetje. Kljub temu da je mami prepustila vodstvo mlajšim, je bila še dolgo gonilna sila.

Ker pa je vsaka stvar za nekaj dobra, sem se po izgubi službe v družinskem podjetju odločila za samostojno pot.

S pomočjo in podporo staršev se je rodila »Rožica si«, malo drugačna, malo umaknjena, a vendar z veseljem že dobrih 10 let dostopna za vse vas. Najdete nas v Zavrstniku 52a, kjer vas usmeri smerokaz (želena predhodna najava). V naši delavnici ustrezemo vsem vašim željam. Tudi v težkih trenutkih vam stopimo naproti. Nimamo delovnega časa, saj smo dostopni takrat, ko nas vi potrebujete.

- Dostavimo cvetje v vašem imenu.
- Uredimo cvetje ob slovesu vaših dragih.
- Celotno uredimo cvetje poročne slovesnosti.
- Aranžiranje vaših daril ali pa vam jih mi priskrbimo.
- Uredimo vaš vrt ali grob.

Družinska pomoč prinaša nove izzive, zato smo za vas razširili dejavnost na Design&Print, ki vključuje:

- tisk žalnih trakov in graviranje,

- izdelavo plakatov in tabel za mlaje,
- grafično oblikovanje in tisk,
- celotno promocijo vašega podjetja,
- polepitev vozil, oken,
- tisk na oblačila itd.

Dosegljivi smo na tel. 031 664 121 ali 041 845 525, petra@rozicasi.si in na Facebooku – Rožica si.

Z vami, za vas, vedno ob strani, ob srečnih in manj srečnih trenutkih življenja.

Novi koraki Podjetniškega RISE-a

Avtor članka: Gregor Berčon, Podjetniški RISE

Ustvariti trajnostno skupnost gospodarstva, ki bo zgradila samooskrbo! To je smer in vizija Podjetniškega RISE-ja. Naučiti občane, kaj je prehranska in energetska samooskrba in kako do nje priti. Trajnosti ne izumljamo, le učimo se je od narave. Ustvarimo trajnostni krog v domačem okolju, odstranimo linearno usmerjenost in jo naredimo krožno. Prav tako združujemo digitalni svet z naravnim svetom.

V mesecu maju in juniju nas čaka veliko zanimivih dogodkov. Tako vsakega tretjega v mesecu pričnemo s »Srečanjem podjetnih občanov«. Ob tem se ob 19. uri v sproščenem okolju srečamo, družimo in spoznavamo. Izvajamo kratke predstavitve ter si širimo pogled na določeno tematiko oziroma problematiko. Vabljeni vsi, ki ste kakorkoli vpeti v gospodarstvo ali imate dopolnilno dejavnost ali razmišljate o začetku oziroma ste začeli svojo podjetniško pot ali pa ste študent/-ka, ki razmišlja, kako najbolje vnovčiti svoje znanje in veščine.

Čedalje bolj se zavedamo, kako je pomembna samooskrba. Kako dobrodošlo je to, kar zraste ali pridelamo oziroma predelamo doma. Tako smo pripravili serijo predavanj **Slavka Turšiča**, ki je po izobrazbi univ. dipl. ing. strojništva. Trenutno je še zaposlen v podjetju Most, d. o. o., v prostem času pa je sadjar, vrtnar in mali kmet. Poleg tega še biodinamik in permakulturnik, združeno skupaj v permadinamiki. Do poletja smo pripravili tri predavanja z naslednjimi naslovi: »Kako enostavno in poceni preživeti«, »Uporaba oglja, za izboljšanje zemlje v našem vrtu« in »Osnove permadinamike v našem vrtu in načrtovanje biotopov«. Prvo predavanje bo potekalo 19. maja ob 18.00. Naslednji dve si sledita na 14 dni. Za uspešen trajnostni razvoj so pomembni odlični odnosi, komunikacija in sodelovanje. Tako smo za 26. maja pripravili predavanje **Andreja Pešca** na prav takšno temo »Odnosi, komunikacija in sodelovanje na delovnem mestu«.

Ker menimo, da je izobraženost ključ do boljše trajnostno samooskrbne prihodnosti, smo se priključili »**Tednom vseživljenjskega učenja**« in »**Paradi učenja**«. Veseli bomo, če nas obiščete na brezplačnih izobraževanjih in predstavitev. Eno od predavanj, ki se bo odvijalo 11. maja v našem prostoru, bo na temo »**Od ideje do prve prodaje**«.

Bodite tudi vi del novih vsebin in si pridobite nova znanja in poglede na določene vsebine in situacije.

Prav tako vam nudimo **prijeten prostor za delo**, lahko v skupnostnem prostoru ali v lastni pisarni. Lahko **uporabite predavalnico**, prostor za sestanke ali prostor za delavnice. Pri nas poudarjamo trajnostno podjetništvo, zdravje na delovnem mestu in prijeto domače okolje.

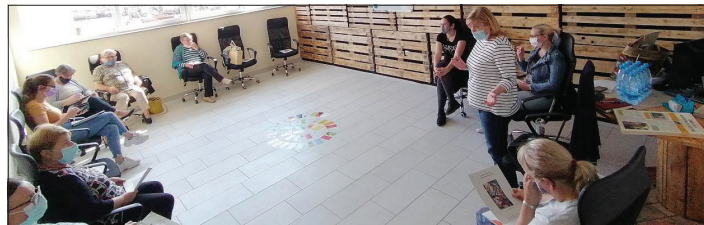
Pri nas lahko dobite **oblikovanje, izris in izrez embalaže**. Lahko vam graviramo na ravne in ovalne predmete (kozarce), na različne materiale, reciklirane materiale, prav tako režemo različne trde ali mehke materiale. S 3D-tiskalnikom pa vam **izdelamo plastične kopije, modele, makete, kalupe, prototipe** itd.

Ker gradimo skupnost lokalnih ponudnikov, storitev in produktov, vas lepo vabimo, da se **pridružite našemu lokalnemu spletnemu brskalniku**. Na njem zbiramo vse dejavnosti iz občine Šmartno pri

Litij in občine Litija ter bližnje okolice. Veseli bomo novih ponudnikov!

Prav tako gradimo **spletno naročanje izdelkov in produktov** od lokalnih ponudnikov, zato na naši spletni strani najdete spletno tržnico. Veseli bomo novih ponudnikov in novih naročnikov oz. kupcev produktov. Podpirajmo lokalne ponudnike!

Zavedamo se, da je **kriza z iskanjem** in izbiranjem novega **kadra**. Pri tem vam pomagamo iskati, izluščiti in po potrebi izobraziti kader. Prav tako vam organiziramo »teambuilding« in izvedemo »coaching«. Bi želeli izboljšati zdravje na delovnem mestu? Tudi pri tem vam lahko ponudimo strokovna usposabljanja in vodenje k boljšemu delovnemu procesu in boljši produktivnosti.

Ker se zavedamo, da se kader gradi že od osnovnošolskih klopi dalje, smo že pričeli izvajati različne **praktične, modelarske, tehnične delavnice za osnovnošolce**, na katerih spoznavajo, kaj vse se da ustvariti z računalnikom in z njim povezanimi stroji. Tako izvajamo delavnice od ideje, izrisa, oblikovanja do nastavitve strojev, dela s stroji in nato ročne obdelave in sestavljanja posamičnih delov v končni izdelek. Prav tako **povezujemo dijake ter študente z gospodarstveniki**, in to vsakega tretjega v mesecu pod naslovom »Srečanje podjetnih občanov«.

Vsem dejavnostim v gospodarstvu nudimo trajnostni in ESG (Environmental, social and corporate governance – Okoljsko, socialno in korporativno upravljanje) pregled ter svetovanje in načrtovanje korakov k izboljšanju trajnostnega vtisa. Prav tako pomagamo pri pridobivanju subvencij in prijavah na različne razpise.

Vabim vas, da nam sledite tudi na naši **Facebook strani Podjetniški RISE**, prav tako sledite strani **RISE modeliranje**. Vabimo vas, da redno obiskujete našo spletno stran www.rise.si, na kateri boste našli lokalni brskalnik, spletno tržnico, prihajajoče dogodke in aktualne novice iz sveta trajnostnega in krožnega gospodarstva. Prav tako lahko obiskujete spletno učilnico, v kateri lahko razširite znanje z različnih področij lokalnih ponudnikov, trajnostnega gospodarstva in energetike. Da boste sproti obveščeni o aktualnih vsebinah, lahko na spletni strani oddate svoj e-mail naslov, na katerega boste prejeli našo vsebino. Veseli bomo vaših sporočil z vprašanji, pobudami in sodelovanjem na info@rise.si.

Delujmo odgovorno, krožno in trajnostno!

*V nebesih sem dama,
od tega ne sveta,
nebes se veselim,
tja priti si želim.
(A. M. Slomšek)*

Ob smrti mame

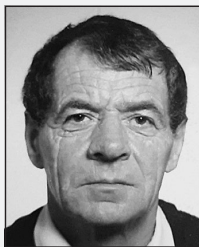
ANE HOSTNIK (ROJ. VIDIC)

iz Podroja

(9. 10. 1934–22. 4. 2022)

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste ji kakorkoli pomagali in ste jo pospremili na njeni zadnji poti. Hvala za darovane svete maše in vse druge darove. Hvaležni smo za njeno življenjsko pot, za zgled odpuščanja in sprejemanja trpljenja. Ohranili jo bomo v lepem spominu.

Žalujoci: vsi njeni domači

*Kako je hiša strašno prazna,
odkar tebe v njej več ni.
Prej bila je tako prijazna,
zdaj otožna se nam zdi.*

ZAHVALA

Zapustil nas je naš dragi mož, ata, ded in praded,

BOGOMIR MIKLAVČIČ,

1943–2022, Primskovo.

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem za izrečeno sožalje, podarjeno cvetje, sveče, darove za svete maše ter cerkev.

Posebna zahvala patronažni medicinski sestri Tini in dr. Nikolaju Benedičiču.

Hvala župniku Jožetu Hauptmanu za lepo opravljen obred, pevcem,

ge. Marinki za besede ob slovesu in pogrebni službi KSP Litija.

Iskrena hvala vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Vsi njegovi

*V objemu se je poslovil,
v objemu z nami ostaja.*

ZAHVALA**JANEZ VIDGAJ, MEŽNARČKOV IVAN**

Poljane pri Primskovem 6

1949–2022

Ob smrti ljubljenega moža, atka, dedija, tasta in strica se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, društvom, organizacijam in skupinam, v katerih je sodeloval, za sočutne besede tolažbe, darove, cvetje, sveče, darove za maše in spremstvo na njegovi zadnji poti.

Posebno zahvalo izrekamo osebnemu zdravniku dr. Nikolaju Benedičiču in patronažni službi iz ZD Litija, dr. Urški Bokal z Onkološkega inštituta Ljubljana in g. župniku Jožetu Hauptmanu.

Srčna hvala vsem in vsakemu posebej!

Žena Marinka, otroci Matjaž, Alenka in Aleš z družinami

*Kjerkoli si zdaj – naj te sreča poišče!
V svetlobi naj tvoje bo zdaj bivališče!
Ljubezen, ki obilno si nam jo dajala,
Za vedno v vseh naših srcih bo ostala!*

ZAHVALA**MARIJA PERME, ROJ. ROZINA**

12. 2. 1943–27. 3. 2022

Iskrena hvala vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem za izrečeno sožalje, darovano cvetje in sveče.

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

V 61. letu nas je zapustil naš dragi mož in oče

MARTIN MEDVED

(31. 8. 1961–30. 3. 2022).

Ob boleči smrti našega dragega Tineta se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem in družini Hostnik za izrečeno sožalje, darovano cvetje, sveče in svete maše in vsem, ki ste ga pospremili na zadnji poti. Zahvaljujemo se tudi župnikoma Marku Mohorju Stegnarju in Janku Potisku za lepo opravljen poslovilni obred in sveto mašo. Posebna zahvala tudi pevcem družine Magajna iz Postojne.

Hvala tudi dr. Kranjcu in patronažni sestri Tini Berčon ter osebju Onkološkega inštituta Ljubljana.

Zahvaljujemo se učiteljem, učencem in učenkam 2. B ter

6. B razreda OŠ Šmartno pri Litiji in litijski šoli IC Geoss.

Žalujoci: žena Slavi, hčeri Mateja, Tina in sin Rok

ZAHVALA**MILAN KRAČAN**

(1954–2022)

iz Šmartnega pri Litiji

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem za izrečeno sožalje, podarjeno cvetje in sveče.

Vsi njegovi

*Zapel je zvon, tebi v slovo ...
Poln bolečin, ostaja spomin,
ostaja praznina, molk in tišina.*

ZAHVALA

Od nas se je poslovila draga mama, stara mama, prababica, tašča, sestra in teta

PAVLINA ULČAR,

iz Gozd - Reke 20, Šmartno pri Litiji,

12. 11. 1932–19. 2. 2022.

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sovaščanom in znancem za izrečeno sožalje, darovano cvetje, sveče, sv. maše in darove za cerkev. Posebna zahvala gre celotni patronažni službi ZD Litija, predvsem patronažni sestri Sandri za vso skrb, podporo in profesionalnost. Najlepša hvala župniku g. Janezu Ferležu ter novomeškemu škofu msgr. dr. Andreju Sajetu za lepo izpeljan cerkveni obred. Hvala tudi pevcem, trobentaču ter vnučkinji Rosani in ge. Marinki za prebrana govora. Srčna hvala vsem, ki ste se od nje poslovili in ki ste jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti.

Žalujoci: vsi njeni

O začetkih rudarstva na območju Šmartnega pri Litiji

Avtor članka: dr. Jernej Kotar

Širša okolica Litije je z geološkega vidika zelo zanimiva, zato ne čudi, da je na tem območju v preteklosti delovalo toliko rudnikov, topilnic in kovačnic. Rudarstvo in metalurgija sta imela v življenju naših prednikov pomembno vlogo in sta dajala kruh številnim družinam.

Arheološke najdbe dokazujejo, da so se prebivalci tega območja s pridobivanjem rude in obdelavo kovin ukvarjali že v prazgodovini, toda o večjem obsegu teh dejavnosti lahko govorimo šele od zgodnjega novega veka dalje. Najstarejši znani pisni dokaz o začetkih rudarjenja v okolici Šmartnega je listina izvoljenega cesarja Maksimilijana I. z 29. januarja 1509. Vsebina dokumenta je širši javnosti še neznana, zato si jo velja nekoliko podrobneje ogledati.

Listina je naslovljena na cesarskega svetnika in kranjskega deželnega vicedoma Jurija Ecka ter Andreja Ravbarja, Jurija Lamberga in Egidija Verneškega. Maksimilijan I. jih je obvestil, da so se Janez Apfaltrer in njegovi prijatelji že večkrat pritožili zaradi škode na poljih, travnikih in gozdovih, ki naj bi jim jo povzročili delavci in rudarji iz njegovega rudnika v Šmartnem pri Litiji. Ker Apfaltrerju in njegovim prijateljem ni uspelo dobiti povračila za storjeno škodo, so se obrnili na cesarja, ta pa je prejemnike listine imenoval za komisarje in jim naročil, naj se zanimajo o zadevi. Poskrbeti so morali za odškodovanje tožnikov, vicedomu pa je še ukazal, naj v primeru nadaljnje neposlušnosti

Deželni knez Maksimilijan I. (1493–1519) je verjetno začetnik organiziranega rudarstva na območju Šmartnega pri Litiji (portret Albrechta Dürerja iz leta 1519, © Wikimedia Commons).

sti delavcem in rudarjem zaseže vse tam ležeče premoženje. Ozrmo se še nekoliko na samo vsebino listine. Skoraj nobenega dvoma ni, da gre za rudnik v Sitarjencu, saj ga tudi nekoliko mlajši viri postavljajo v Šmartno pri Litiji. V času nastanka listine je deloval že vsaj nekaj let, zato lahko sklepamo, da je z obratovanjem začel najpozneje na začetku 16.

stoletja. V najzgodnejši dobi je bil v lasti deželnega kneza in cesarja Maksimilijana I., ki je zelo podpiral razvoj rudarstva v svojih dednih deželah. Oškodovanec Janez Apfaltrer je pripadal na bližnjem gradu Roje živeči rodbini, zato lahko utemeljeno domnevamo, da je imel posesti nekje na območju današnjega Zavrstnika in Podsitarjevca. Kako se je končal spor, za zdaj ni znano.

Šmartno